National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4
L

National Library
Bibliothèque Nationale
DEC 8 1983
NEWSPAPER DIVISION JOURNAUX

B1031c/4/5

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Second class mail registration number — 1089.
Nr. 89

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 89 (3011) XXXII aastakäik

Neljapäeval, 1. detsembril 1983 — Thursday, December 1, 1983

Üksiknumbri hind 70 centi

Tugev Iisrael parim USA abiline Kesk-Idas

Iisraeli kasulik kokkulepe 2,6 miljardi dollari ulatuses — Vanad võlad kustutatakse — Tulevikus enam ei laenata, vaid antakse

WASHINGTON — Ühised USA ja Iisraeli sõjalised manöövrid Kesk-Idas, vaatamata Süüria hoiatusele, on üheks osaks USA presidendi Ronald Reagani ja Iisraeli peaministri Yitzhak Shamiri vahelises kokkuleppes, mis sõlmiti kui viimane külastas Washingtoni ja USA välisministeeriumi.

Kahel päeval peeti plaane uue strateegia kujundamisest kahe riigi vahel, mis oleks samal ajal märguandeks Süüriale, et pole olemas mingit lahkheli USA ja Iisraeli vahel. Täiesti korraldati ümber senine Iisraeli abistamise süsteem. Shamir oli USA-s neli päeva ja üheks tema külaskäigu põhjuseks oli uute abistamissummade saamine. Uus abistamiskokkulepe võiks vähendada üldist sõjalist abi Iisraelile, aga elimineeriks seni antud laenud ja muudaks kõik võlasummad annetusteks, mille eest pole vaja tasuda. Praegu on USA sõjaline abi olnud Iisraelile 2 miljardit dollarit aastas, milline summa on jagatud võrdselt laenudeks ja annetusteks.

Kõne all olnud abistamissumma toetustena on 1,6 miljardit dollarit järgmiseks eelarveaastaks, mis algab tuleva aasta septembris.

Lisaks nimetatud summale sai Iisrael veel 910 miljonit dollarit majanduslikku abi, mis kokku teeb aastase annetustesumma 2,6 miljardile dollarile.

USA valitsus on leidnud, et varustada Iisraeli meelsamini annetuste kui laenudega, mis on tehtud Iisraeli kõrge inflatsiooni vastu võitlemiseks, mis on olnud viimasel aastal ümmarguselt 200% aastas.

Iisraeli peaminister Shamiri külaskäiku kommenteeriti juba ette kui tähtsaimat USA-Iisraeli kokkusaamist, kuigi USA välisministeeriumi ametnikud hoiatasid, et mingit dramaatilist muudatust pole riikide vahekordades oodata. Ametnikud olid lähenenud kohtumisele ilma suurema optimismita, et vanade diplomaatiliste mängureeglite kohaselt saaks iga kokkulepet näidata suursaavutusena.

Käsitletavate küsimuste juures oli selge, et USA-l ja Iisraelil on ühiseks mureks N. Liidu poolt relvadega varustatava Süüria sõjalise tugevuse juurdekasv,

mispärast nad võivat avalikult anda oma koostööle suuremat kaalu ja mis sellejuures oleks peamiselt hoiatuseks Süüriale.

Iisrael olevat väga innukas näitamaks koostööd USA-ga ja kokkulepitud sõjalised manöövrid oleksid selle koostöövormi parimaks tõendiks. Samuti tuuakse Iisraeli suured USA relvade varustuslaod võimalikuks kasutamiseks kriisi puhul, kui USA üksused transporteeritakse õhuteel Iisraeli pinnale. Ühiste manöövrite läbisurumiseks kasutas Iisrael väidet, et USA-l on sellised olnud juba Egiptusega. Ka lubas USA jälle anda Iisraelile nn. sagarpomme, mida Iisrael kasutas Liibanoni sõjas tsiviilinimeste hävitamiseks, misjärel USA nende saatmise keelustas.

Iisraeli sõjalised vaatlejad ütlevad,

et Süüria armee on märgatavalt tugevnenud kahel viimasel aastal

ja suurenemine on teostunud just N. Liidu poolt antud kõrgekvaliteedilise sõjalise varustuse tõttu.

Peaminister Shamiri USA-sse küllasõidu puhul teatas üks Iisraeli ajaleht, et Shamiril oli kaasas sõjaline positsioonide plaan Iisraeli vägede kiireks väljatõmbamiseks Liibanonist. Ajaleht ütles, et Iisrael peab oma väed Liibanonist välja tooma, kuid kindlustama põhjapoolsed asustused araabia partisanide rünnakute vastu. Ajalehe teatel on ettenähtud kaheastmeline väljatõmbamine Awali jõest Liibanoni-Iisraeli piirile, kuid ajaleht soovitas, et väed jääksid paigale Liibanoni idarindel, kus Iisraeli sõdurite vastu on süüria üksused, vältimaks kapituleerimist Süüria survele.

Neist plaanidest palju siiski mitte USA-s ei räägitud. Iisrael sai suure toetuse ja vastutasuks ei andnud ta midagi, nagu väitis üks raadiokommentaator. Selletõttu on USA kaitseministeerium asjale lähenenud mõnese ettevaatlikkusega, kuna suurem koostöö Iisraeliga ja kokkulepe Süüria vastaseks seisukohaks, ei sobi kokku USA plaanidega koostööks araabia riikidega, nende hulgas Saudi Araabia.

Eriti just kaitseminister Caspar Weinberger märkis, et ta loodab, et ameeriklasi hinnatakse ka laiemalt väljaspool Iisraeli, kuna USA vajab sõpru Kesk-Idas.

Kuid lõppkommünikees öeldi siiski, et USA-l ei tarvitse arvestada araablaste seisukohti, kuna USA valitsuse arvates on tugev Iisrael parim USA abiline Kesk-Idas.

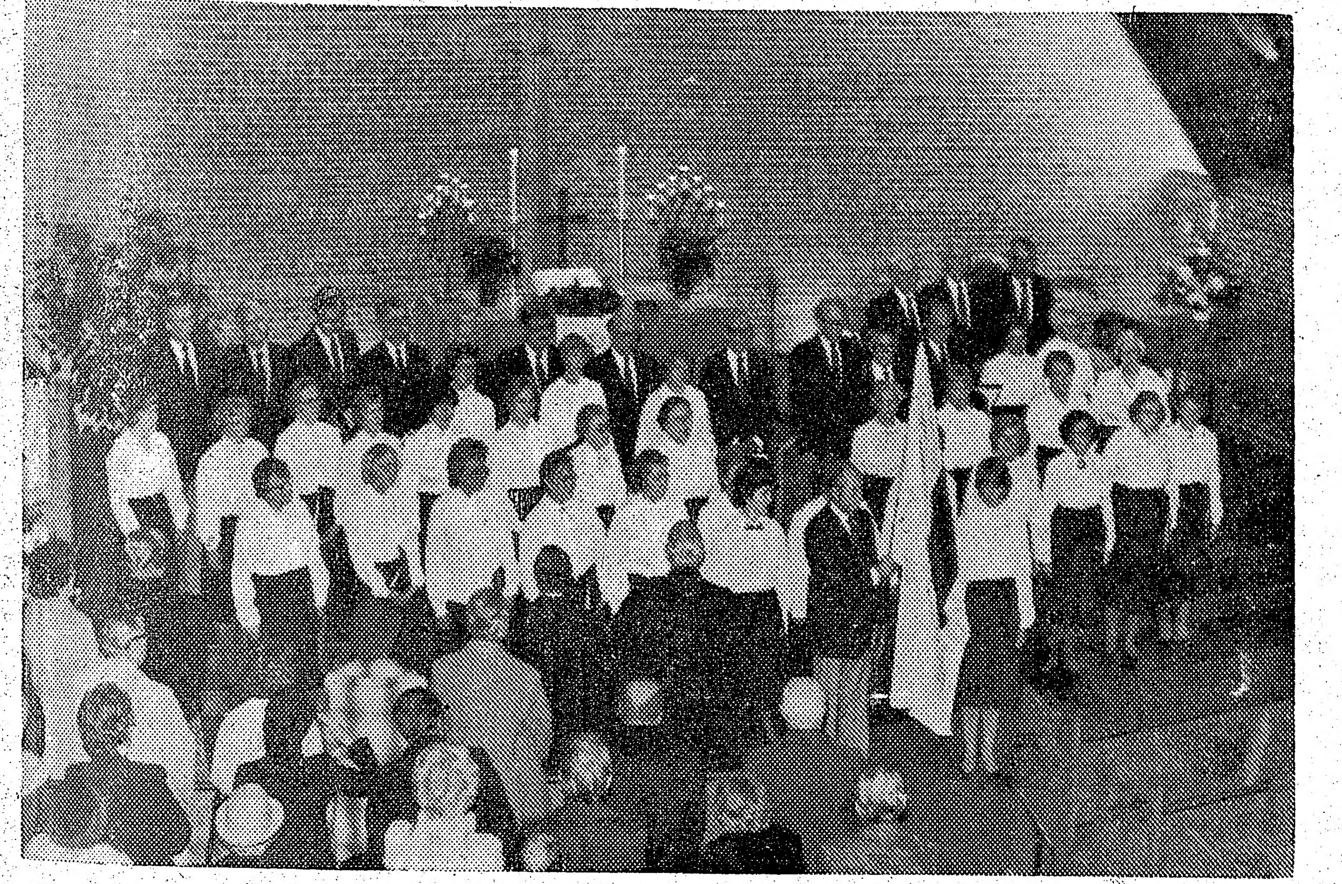

Peetri koguduse laulukoor Cantate Domino tähistas kontsert-jumalateenistusega oma 25. aastapäeva. Pildil koor enne kontserti ees oleva koori lipuga.
Foto: Vaba Eestlane

Rootsist 660 ESTO-le registreeritut

Rootsis on siiani regitseeritud 660 ESTO-84 pidustusele sõitjat. Selle tõttu on toimkonnal soodus kauplemispositsioon lennuliinidega. Parimad tingimused saadi tuntud lennufirma Sterling Airways käest. Olgugi, et dollarikurss tõusis, on suudetud reisihind viia alla 4000 Rootsi krooni (ca $660.—).

Reserveeritud on neli Boeing 727 lennukit. Registreerijad on jagunenud ühtekohtade vahel nii, et Stokholmist väljub 3 ja Göteborgist 1 lennuk. Veel on üksikuid vabu kohti jäel. Pärast 25. novembrit antakse vabad kohad edasimüümiseks rootslastele.

Teada on, et Stokholmist sõidab ära esimene lennuk 20. juunil, teine 28. juunil ja kolmas 4. juulil Göteborgist on ärasõit 5. juulil. Torontost sõidetakse tagasi 17., 19. ja 26. juulil Stokholmi, 1. augustil Göteborgi. Peale selle on võimalus sõita sama hinna eest Kopenhaageni kaudu ka 13. ja 27. juunil ja 3 juulil.

Inglismaa trükitöölised streigivad

LONDON — Inglise päevalehtede ilmumine katkes streigi tõttu, kui trükitöölised jalutasid välja peaminister Margaret Thatcheri uue seaduse pärast, mille eesmärgiks on ametiühingute võimu piiramine. Trükitööliste ametiühingu varandused konfiskeeriti kohtu otsusel.

Uus Balti riikide raadioteenindus

Muudatused Vabadusraadio organisatsioonis

MÜNCHEN — 18. novembril, Läti iseseisvuse aastapäeval alustas Radio Liberty (Vabadusraadio) oma uue Balti riikide teenindusega.

Tehes teatavaks uue sammu, Radio Free Europe/Radio Liberty president James L. Buckley ütles, et „see ümberorganiseerimine kriipsutab alla meie kohustust Läti, Leedu ja Eesti rahvaste õigusele iseseisvusele ja annab võimaluse nende vajaduste paremaks teenimiseks."

RFE/RL raadiosaated Münchenist, Saksamaalt Ida-Europasse ja N. Liitu antakse edasi 21 keeles, kaasaarvatud eesti, läti ja leedu keel. Viimased kolm balti keelt olid varem osa Radio Liberty nõukogudes rahvaste teenindusest.

Ümberorganiseerimine asetab Balti riikide teeninduse võrdsele ja paralleelsele kohale Radio Liberty vene ja teiste rahvaste teenindusega.

„Tulemuseks on", ütles J. Buckley, et „meie Radio Liberty osakonnal on nüüd kolm paralleelset saadet, igaühel oma direktor. Uue saate kutsesignaal on „The Baltic States Service of Radio Liberty"." Radio Liberty on saatnud leedu, läti ja eesti keeles saateid 1975. aastast alates.

USA poliitikas ei tunnustata Balti riikide liitmist N. Liiduga 1940. USA valitsus on teinud sellekohased seisukohad ja on neid uuesti korduvalt kinnitanud. Äsjaseim kinnitamine toimus pärast Kongressi resolutsiooni juunis 1982, kui president Reagan proklameeris 14. juuni „Balti Vabaduspäevaks".

President lisas siis, et Leedu, Läti ja Eesti iseseisvus kustutati „alatu kokkuleppega N. Liidu ja natsi-Saksamaa vahel 1983".

Valges Majas peetud tseremoonial seda päeva märkides, ütles president Reagan, et USA ei tunnusta Balti riikide allaheitmist N. Liidu poolt „permanentse olukorrana". See on identne seisukohale, mida tunnustati Lääne-Euroopas, Euroopa parlamendis vastu võetud resolutsioonis.

Radio Liberty Balti riikide uue teeninduse rajamisel oli põhjuseks, et sellega lükatakse Lääne poolt kindlalt tagasi nende kolme demokraatliku riigi ebaseaduslik liitmine N. Liiduga.

„Me oleme veendunud, et see sümboolne toetus Balti vabaduse ja iseseisvuse püüdlusele

ühendaks meid isegi lähedasemalt enamuse põhiliste huvide ja soovidega, meie Läti, Leedu ja Eesti kuulasjaskonnas",

lisas J. Buckley.

TARTU INSTITUUT
310 BLOOR ST. WEST
TORONTO, M5S 1W4
Sissekäik: Madison Avenue — Spadina jaam

TARTU ÜLIKOOLI AASTAPÄEV
pühendatud Gustav Suitsu 100. sünnipäevale.
Professor ILSE LEHISTE loeng.
Muusikaline eeskava Gustav Suitsu sõnadele.
Pühap., 4. dets. kell 3.30 p.l.

Linda Kivi
antropoloogia üliõpilane
„Kuus kuud elu ja õpetamist Ugandas, Ida Aafrikas". Loeng valguspiltidega.
Kolmap., 14. dets. kell 7.30 õ.

KÕIK ON KUTSUTUD

N. Liidu kargur jõudis Läände

Sajad nõukogude sõdurid ühinenud afgaani partisanidega

BRÜSSEL — Esimene noor N. Liidu sõdur, kes põgenes Afganistanist läände, jõudis naerulsui Belgiasse, öeldes et ta teab mitut sada punaväelast, kes on liitunud afgaanide vastupanuliikumisega. Paljud neist on pöördunud muhamedi usku.

Suitsetades vahetpidamata ameerika sigarette, 19-aastane Nikolai Rõzhkov jutustas oma hulljulgest põgenemisest N. Liidu valvurite silmade ja relvade all. Ta satuks otsemaid mahalaskmisele kui ta iial pöörduks tagasi kodumaale.

Oma esimesel pressikonverentsil ütles ta,

et ta tahab minna USA-sse, kus ta usub enesel olevat tulevikku.

Ta ütles, et ta ei tea millal veel, „kui üldse, ta võiks näha oma ema, isa ja vanemat venda".

Rääkides tõlgi kaudu, blond reamehest sõdur kirjeldas kuidas ta ühel ööl möödunud juunis hiilis mööda valvureist barakkide juures Afganistani pealinnas Kabulis ja alistus afgaanide vastupanuliikumise partisanidele. Ta toodi läände koos ühe teise karguriga, Alexander Boronoviga, läbi põrandaaluse vastupanuliikumise võrgustiku, mis tegutseb peamiselt ida bloki pagulastest koosneva organisatsiooniga koostöös, nimega Resistance International.

Ta ütles, et ta lahkus poliitilisil põhjusil,

kuna ta ei nõustu N. Liidu rünnakutega Afganistanis ega N. Liidu sisepoliitikaga.

Tal pole kunagi olnud sellist ideed enne sõjaväkke minekut.

Rõzhkov andis üksikasju N. Liidu sõjalisist määrusist afganistani armeest kargumineku korral. Tavaliselt, kui sõdur on ära ilma loata 3—10 päeva, talle määratakse 3 aastat vangistust. Pikema äraoleku puhul on ettenähtud surmanuhtlus.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Uus allveelaevade otsimissüsteem Rootsile

STOKHOLM — Rootsi kaitsevõimud saavad uue allveelaevade otsimisesüsteemi. Valitsus on andnud kaitsejõududele loa osta välisriikidest selliseid vahendeid. Sellist süsteemi katsetati heade tulemustega allveelaevade jahil Harsfjärdenis ja Alnö juures Sundvalli ees.

Otsimissüsteem moodustub hüdrofoonboidest, nimetatud kajaboideks, mis lastakse vette helikopterilt. Need boid püüavad hääle veest kinni. Hääl läheb raadio teel helikopteris asuvasse vastuvõtjasse. Teate analüüsimisel saadakse informatsiooni küsimuses oleva objekti iseloomust ja asukohast.

Kajaboisid valmistatakse ainult Ühendriikides, Kanadas, Inglismaal, Prantsusmaal ja Rootsis neid ei tehta.

UUENDAGE „VABA EESTLASE" TELLIMINE 1984. AASTAKS!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht — tellige „VABA EESTLAST"

Tellimiskupong lk. 3

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aasta $51.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $65.—, poolaastas $35.— ja veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD üks toll ühel veerul: kuulutuste küljel $4.75, tekstis $5.—, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd. 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

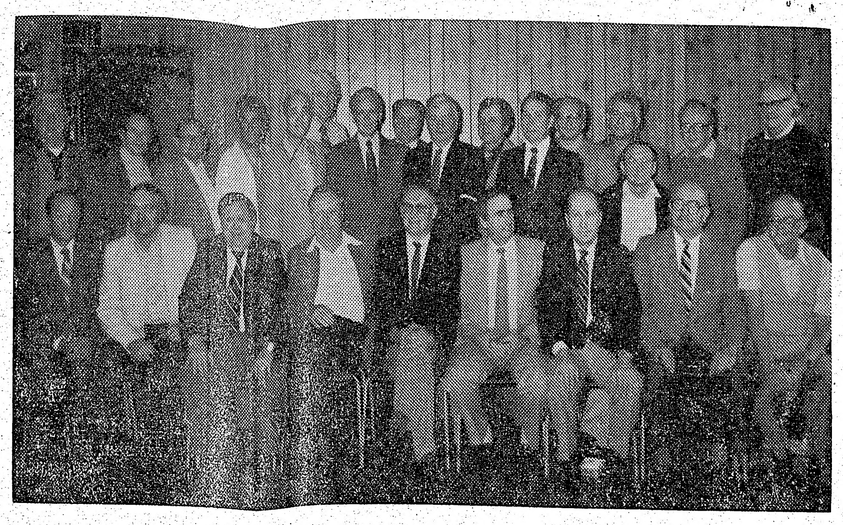

Pildil Lennuväepoiste Klubi peakoosolekust osavõtjad: Istuvad vasakult: Rein Rutnik, Mati Jaago, Harri Liiv Arvi Tinits (esimees), Manfred Bode (Rootsi esindaja) George Mastoras („Salakõrtsi" omanik), Kalju Jõgi, Georg Orgusaar, Erich Väli. Seisavad: Lembit Puusepp, Ülo Pikkov (sekretär), Eerik Purje, Ilmar Jõgi, Mart Pedel, Heino Kannel, Jaak Iir, Leo Koff, Toivo Kõhelik, William Mandra, Ilmar Sambla, Evald Oder, Heikki Sillaste, Ilmar Värk, Gaido Toming, Raoul Soobik (Pildilt puudub Siguard Joala).

Kommentaarid

Ühelegi televisioonifilmile ei ole sellisel määral reklaami tehtud kui äsjasele ameerika televisioonikompanii ABC filmile „The Day After". Asjatundjad kalkuleerivad, et seda kaks ja veerand tundi kestnud filmi vaatas Ühendriikides umbes 75—100 miljonit inimest, kellede hulgas oli kindlasti ka palju eestlasi. Ja seda mitte ainult Ühendriikides vaid ka Kanadas, kus see film samuti televisiooni saatejaamade kaudu demonstreerimisele tuli.

Erakordselt suur huvi filmi vastu oli põhjendatud: „The Day After" (Päev hiljem) käsitas tuumasõda ja selle sõja tulemusi Ühendriikide ühes keskosariigis asuvas väikelinnas, Lawrence'is. Mõnelt poolt väidetakse, et film ei olnud poliitiline vaid populaarteaduslik, siis ei vasta see tõele. Igaüks, kes vähegi oskab seda filmilinale toodud spektaaklit analüüsida, võib kinnitada, et see ei olnud mitte ainult poliitiline, vaid sajaprotsendiliselt propagandaline. Otseselt oli see film suunatud tuumasõja vastu, kuid kaudselt, eriti kui arvesse võtta filmi demonstratsiooni ajalist momenti, oli see suunatud Ühendriikide valitsuse tuumarelvade arsenali suurendamise vastu.

Kogemused näitavad, et Ühendriikide rahvast on võimalik paanikasse ajada ning suurte masside hulgas kõikematvat hirmulainet tekitada. Seda tõestas juba nelikümmend viis aastat tagasi omaaegne raadio ja filmi imelaps Orson Welles, kes ajas Ameerika mandril tohutud massid hirmupaanikasse, kui ta oma raadiosaates loomutruult kirjeldas Marsi elanike maandumist maakerale. Film ja televisioon pakuvad sellelaadilisteks operatsioonideks veelgi paremaid võimalusi, kuna ettekande jälgijaid ei saa mõjutada mitte ainult kuulmise vaid ka nägemise meelega, mis on palju mõjuvam ja efektiivsem.

Film „The Day After" süzhee oli kavalalt kokku seatud, mis andis lavastajale laialdaselt mänguruumi ning võimaldas mõjuvate efektide rakendamist. Nii kujutati mitme perekonna elu väikeses ameerika linnakeses enne ja pärast tuumalaengu plahvatust ja mängiti osavalt kontrastidega. Endise ilu, elu ja õnne asemele tekkis pärast plahvatust häving, surm ja hukatus ning isegi plahvatusel ellu jäänud inimesed ei olnud enam inimesed normaalses mõtted, vaid nagu mingisugused inimlikud omadused kaotanud segased varjukujud, kellede näod olid moonutatud ja hävitatud radioaktiivsest kiirgusest.

Plahvatuse ja selle mõjude edasiandmisel oli lavastaja kasutanud ülepakkumistega Hollywoodis viimistletud tehnilisi efekte, mis ei tundunud loomulikena. Samuti tundusid kunstlikena mõned massi- ja tänavastseenid, mis jätsid kogu lavastusele teatraalse mulje.

Kogusummas võiks ütelda, et lavastaja oli tahtnud palju anda ja palju saavutada, kuid tema pingutusest siiski ei piisanud tuumasõjast tõetruu ja usutava pildi andmiseks. Ühendriikide tuumarelvastuse vastu võitlevatele aktivistidele oli film ja selle demonstratsioon kahtlemata suursündmuseks, nagu seda kinnitavad ka vastavad kommentaarid. Filmi kasutasid oma huvides ära ka paljud pahempoolsed ringkonnad, kes asusid president Reagani ja tema poliitikat atakeerima. Kuid rahvamasside hulgas ei olnud filmil pooltki sellist mõju kui Orson Wellesi Marsi elanike maandumise raadiosaatel: ameeriklased on muutunud targemaks ja realistlikumaks ning oskavad oma viie meele abil ilusasti teri haganatest eraldada.

☆

Lawrence, kus „The Day After" filmiti, on väike 47.000 elanikuga ülikoolilinnake Kansases. Filmimine toimus 1982. aasta suvel ja jääb ainult imestada, miks see alles nüüd miljonitele televisiooniekraanidele lendu lasti. Paljud kohalikud elanikud võtsid statistidena filmi massistseenidest osa, tehes seda tasuta.

Linnas tekkinud paanika ja vastavate massisteenide filmimiseks kasutati peatänavat, mis kannab Massachusetts Streeti nime. Tänav kaeti igasuguse rämpsuga ning autode surnuaialt toodud vanade au-

(Järg lk. 3)

Ainus moodus

See kulges kõik nagu kindla üksikasjaliselt väljatöötatud rezhii järele: massdemonstratsioonid Lääne-Saksamaal ja teistes NATO riikides, tuumasõja vastaste filmide televisioonisaadete kaudu levitamine läänes ja Moskvast tulnud ähvardused — kõik need olid kokku sulatatud üheks suureks propagandakampaaniaks, et nurja ajada Ühendriikide keskmise lennuulatusega rakettide ja tiibrakettide toomist Euroopasse.

Läänes ei taheta palju sellisest kontsentreeritud Moskva propagandakampaaniast rääkida ja libisetakse sellest teemast kõrvale väitega, et koordineeritud kampaania kohta puuduvad tõendid. See väide on kergekaaluline, kuna läänemaailma võimud ei saa kunagi loota, et nende silmade ette tuuakse Moskvas allakirjutatud kokkulepped Lääne-Euroopa ja Ameerika mandri masside üleskihutamiseks ja N. Liidu välispoliitiliste seisukohtade toetamiseks. Kindlasti on palju praktilisem arvesse võtta ainult sündinud fakte, milledest jatkub küllaldaselt vajalike järelduste tegemiseks. Nendeks faktideks on N. Liidu parteiülema Juri Andropovi ähvardused Lääne-Saksamaa ja Ühendriikide arvel, Lääne-Saksamaal, Inglismaal ja mujal korraldatud sadu tuhandeid inimesi hõlmavad Ühendriikide ja president Reagani vastased demonstratsioonid ning tuumasõja hävitustööd kujutavate filmide plaanikindel esitamine.

Üks neist filmidest, mille olid ameeriklased valmistanud pärast Jaapani linnale Nakasakile aatomipommi heitmist, oli seisnud Ühendriikide arhiivides pikki aastaid, kuid ilmus nüüd äkki televisioonisaadete kaudu avalikkuse ette. Teise filmi — „The Day After" (Päev hiljem) — oli valmistanud Ühendriikide televisioonikompanii ABC üle aasta tagasi — 1982. aasta suvel — ja pidas seda vajalikuks just praegusel momendil televisiooniaparaatide kaudu kümnete miljonite ameeriklaste kodudesse lansseerida.

Selle ulatusliku ja kõrgelt käiva propagandalaine eesmärgiks oli läänemaailma masse sellisel määral üles kihutada ja avalikke rahutusi tekitada, et valitsused oleksid sunnitud olnud rahva arvamise survel uute rakettide ülesmonteerimisest Lääne-Euroopas loobuma, mis oleks kindlustanud N. Liidule Euroopa sõjatandril senise tohutu ülekaalu ja sundinud Euroopa riike elama venelaste ähvarduste ja väljapressimiste varjus. Läänemaailma juhtkonna närvid olid õnneks siiski tugevamad kui Moskvas seda osati kalkuleerida — Ühendriigid jäid kindlaks oma senisele poliitikale ja Lääne-Saksamaa parlament kinnitas häälte vahekorraga 282:222 valitsuse otsuse Pershing-2 tüüpi rakettide ja tiibrakettide ülesmonteerimiseks Lääne-Saksamaa pinnale.

Ähvardava tuumasõja ärahoidmiseks ei ole seni leitud paremat moodust kui vastastikune tuumarelvade terror, mis eeldab tuumarelvade alal jõudude tasakaalu. Sealjuures peab kumbki pool olema sellisel määral tuumarakettidega varustatud, et ta on võimeline ja suuteline pärast esimese hoobi saamist tasumisrünnakule asuma ja vastasele sama suure kahju tekitama. See süsteem on töötanud nüüd ligemale 35 aastat, kuid on löönud viimase aastakümne jooksul läneriikide mugavuse, kergeusklikkuse ja ettenägematuse tõttu kõikuma, kuna N. Liidule on antud võimalus ühepoolselt, eriti Euroopa sektoris, oma tuumajõudusid tohutul määral välja arendada, mis ei ole ähvardavaks ohuks mitte ainult Lääne-Euroopale vaid kogu läänemaailmale.

President Reagani ja tema mõuandjate kalkulatsioonid olukorra hindamiseks on võrdlemisi selged ja lihtsad. Venelaste kasutuses on praegu 5000 kontinentidevaheliste rakettide tuumalaengut, mida on võimalik osaliselt kasutada esimese rünnaklaine ajal Ühendriikide 1054 kaugrakettide maa-aluste hoidlate purustamiseks. Kui venelased tulistavad iga hoidla vastu kaks laengut, jääb neil veel järele 3000 laengut, millest 500 kasutatakse Ühendriikide lennuväljade hävitamiseks ja 500 sõjaliste sidekeskuste elimineerimiseks. Seega jääks veel järele 2000 laengut teise rünnaklaine ajal ameerika linnade maatasa tegemiseks. Ühendriikide tasumisrünnak pärast esimest rünnaklainet ei annaks soovitud tulemusi, kuna allveelaevadelt väljatulistatavad raketid ei ole nii täpsed, et nad suudaksid hävitada kõik nõukogude teise rünnaklaine võimalused. Kui Ühendriikide president esimese rünnaklaine järele ei alistu, siis jääb venelastel veel küllalt jõudu järele, et tuhastada kõiki Ühendriikide suuremaid linnu.

Need ongi motiivid, miks president Reagan tõhustab praegu Ühendriikide ja teiste NATO riikide tuumarakettide tagavara. Presidendi poliitika toetab Euroopa riikide soovil ainult jõudude tasakaalu taastamist, millega venelased ei nõustu. Kahjuks tõlgendavad paljud läänemaailma pahempoolsed poliitikud ja ringkonnad presidendi kavatsusi kui tuumarelvade alal hegemoonia saavutamist, mis ei vasta tõele. Venelastele sümpatiseerivad isikud iseloomustavad president Reaganit kui tulistamishimulist cowboyd, kes tahab maailma viia tuumasõtta, kuid ei arvesta sõja hävitavate tagajärgedega. Nende poliitikute ja avaliku arvamise kujundajate arvates peaksid läänеriigid nõustuma praeguse tuumalaengute arvu külmutamisega, mis jätaks Moskvale suure ülekaalu tuumarelvastuse alal. See tähendaks põhiliselt alistumist nõukogude kommunistlikule diktatuurile.

Keegi maailmas ei taha tuumasõda. Läbirääkimised tuumarelvastuse piiramiseks N. Liidu ja Ühendriikide vahel ei ole andnud soovitud tulemusi ning Moskva teatas äsja tigedalt, et ta lõpetab Genfis toimuvad läbirääkimised, kui ameeriklased toovad oma Pershing tüüpi raketid Euroopasse. Nii jääb praegu tuumasõja ärahoidmise võimaluseks — kuigi paljud selles kahtlevad — tasakaal tuumarelvastuse alal. Ja jättes kõrvale paljud emotsionaalsed kaalutlused, teooriad ja ebamäärased ning ebarealistlikud ettepanekud, on see antud olukordade juures ainsaks mooduseks, maailma hävitava kokkupõrke ärahoidmiseks.

K. A.

Sada aastat elu tule lauliku sünnist

Gustav Suitsu sajandal sünnipäeval

30. novembril täitus sada aastat luuletaja Gustav Suitsu sünnist. Tulevane eesti luuletaja sündis Tartumaal, Kastre-Võnnu vallas Võnnu koolimajas põlises õpetajate perekonnas, kasvades välja maaharitlase keskkonnast, kelle juured olid eesti kultuurivaramus.

Saanud hariduse Tartu kroonugümnaasiumis, astus ta 1904 Tartu ülikooli ajaloo-keeleteaduskonda ja mässuaastal edasi Helsingisse, kus õppis euroopa kaasaegset kirjandust ja esteetikat, soome keelt, kirjandust ja rahvaluulet, kuni lõpetas kooli cand. phil kraadiga.

Kuigi ta hakkas luulet avaldama juba 1899 ajalehes „Uus Aeg", oli tutvumine euroopa, aga ka soome kirjandusega talle äratuseks, nii et ta kujundas Noor-Eesti loosungiks „olgem eestlased, aga saagem ka eurooplasteks". Seda missiooni on ta oma luuleteekonnal täitnud, teostades läbimurde eesti sajandivahetuse lõtvade luuletunnete ja vormitavadega luules.

Suits vajas elavaks eluks uld. Ta heitis seda oma ümbrusse, äratas eesti mehise meele revolutsioniaastate vaimsuses, tõi neile vabadusaateid, tõi uued rütmid värsikunsti, ja see saigi eesti lulele uueks elutuleks, misjärel eesti luule hakkas kiiresti tõusma europalikule tasemele, sinna kuhu Suits oli eesmärgi seadnud. Aga elutule südamikus oli eesti kodukoha kirikukella kumin.

Esikkogu „Elu tuli" (1905) ilmus Helsingis ja sai eesti kirjanduses läbimurde teoseks, mis noori vaimustas ja neid uue luulepildi kaudu ka väljaspoole kodumaa tsaarirezhiimi kitsaid piire viis. Nagu Suitsu abikaasa Aino Thauvon-Suits oma mälestusis „Gustav Suitsu noorus" (1964) kirjutab, on esimeses luuletuskogus ilmseid mõjutusi selleaegsest soome luulest, eriti just luuletajalt Eino Leinolt.

Suits jäigi Soome. Ta töötas Helsingi ülikooli raamatukogus (1911—13), soome ja rootsi keele õpetajana Helsingi vene gümnaasiumis (1913—17), oli vahepeal ülikooli stipendiaadina Pariisis (1914), võttes vastu euroopalikke kultuurimõjusid. Nii ongi ta järgmises kogus „Tuulemaa" (1913) uusromantilist elamuslüürikat, impressionistliku ja sümbolistliku luule sugemeid, mille kaudu ta oma sisemaailma unistusi ja pettumusi reageeris. Kuid muudatus polnud üksi sisulises temaatikas, „Tuulemaa" värsides saavutas ta nii kõrge kunstilise taseme, et see on senini jäänud meie luulekunsti paremiku hulka. Ta oli saavutanud varjundirikka luulekeele ja pannud värsi muusikaliselt helisema.

Kuid Suits oli ka lembelüürik ja kahest esimesest kogust valitud armastusluuletused ilmusid kogus „Ohvrisuits" (1920), samanimelise pikema luuletusega. Näitena oma rahvaluuleteadmisist ja rahvaluule värsi valdamisest ilmus regivärsiline ballaad „Lapse sünd" (1922).

Suits oli ka poliitik. Juba 1905. a. revolutsioonimeeleolud ilmnesid ta luules. 1918. a. ilmunud teoses „Eesti töövabariik" nägi ta Eestit iseseisvana. 1918. a. oli ta noorele sõjas eluõigust nõudvale riigile tunnustust otsimas Skandinaavias. Maailmasõda, ühiskonnas olnud suured muudatused, elamused revolutsioonides on sisuks ta kolmandale luuletuskogule „Kõik on kokku unenägu" (1922). Autori huvi poliitiliste ja avaliku elu küsimuste vastu on andnud tulemuseks kogu ühiskonnaluulet, mida ta väljendab eluliselt. Kuigi luuletuste värsiehitus ja vormiline külg on viimistletum, on ta väljenduseks kujunenud raskepärane lausejärjestus just Suitsule omase intellektuaalse ja abstraktse varjundiga stiilis.

Tuli iseseisvus ja Suits andis õhutava rahvusliku luuletusega „Tõsta lipp" oma usutunnistuse. Kuid siis algas (1921) teaduslik töö Tartu ülikoolis eesti ja üldise kirjanduse õppetooli juhatajana (1919—1944) ja see ei andnud enam aega luuleloominguks. 1930-ndail aastail lisandusid üksikud suvepuhkuse meeleolude kajastused ta luules, kuid iseseisva koguni need ei jõudnud.

II maailmasõda andis talle jälle kirjutamiseks tundeerksust, kui oma riik varises, kui tapeti, kui põletati ta kodu- ja töölinn Tartu, millele järgnes maapagu. Selle hilisluule perioodi looming on kogutud ta neljandasse luuleraamatusse „Tuli ja tuul" (1950). Kuid veel siingi jääb Suitsu luule intellektuaalse ja emotsionaalse sünteesiks, kus objektiivne peegeldus ja subjektiivne väljendus on kehastunud vormitäiuslikkuses.

Neli kogu, neli sisuliselt ja meeleoluliselt erinevat perioodi: „Elu tule" revolutsioonivaimsus ja jõulisus, „Tuulemaa" pettumused, „Kõik on kokku unenägu" ühiskonnaluule ja „Tuli ja tuule" rahulik vaatleja ning loobumistunnetega mõtleja.

Suits täitis noore-eestlaste missiooni, ta viis eesti luule Euroopasse ja muutis eesti luule euroopalikuks.

Luuletaja kutsumuse kõrval on ta olnud kirjandusteadlane, kes on uurinud eesti kirjanduslugu, koostanud lugemisraamatu ja avaldanud arvukaid uurimusi ning tõlkinud välisluuletajate loomingut eesti keelde.

Ta jätkas veel maapagulasena Stokholmis kirjandusteadlase tööd, kirjutades „Eesti kirjanduse ajalugu I" (1953), soome keeles monograafia „Nuori Kreutzwald" (1953). Tähtsaim töö on ülikooli õppejõuna, kus ta on ettevalmistanud eesti kultuurile ühe generatsiooni ajal uusi loojaid ja uurijaid, kes võtsid iseseisvas riigis oma kätte eesti kirjanduse kandmise.

Gustav Suits suri 23. mail 1956 ja maeti Stokholmi Metsakalmistule. Tema luule on jäänud eesti kodudesse, eesti heliloojatele inspiratsiooni andjaks ja uutele luuletajapõlvkondadele kustumatu elu tule sädeme andjaks.

H.

N. Liidu politsei KGB kontrolli alla

Varem on nõukogude kriminaalpolitsei olnud suhteliselt eraldatud KGB tööst. Kuid hiljuti on KGB tegelased saanud juhtivaid kohti siseministeeriumis, mille alla kuulub miilits või politsei. Kaks kolmest uuest siseminstri abist tulevad otse KGB-st. Nad abistavad siseministrit Vitali Fedortshuki, kes sai sellele kohale pärast lühemat aega KGB ülemana.

Fedortshuk on nüüd teatanud, et ebasobivad ja moraalselt kõlbmatud militsionäärid tuleb ametist kõrvaldada.

Ka Stalini ajal olid kõik politseiväed kogutud ühe juhtkonna alla.

Pärast Stalini surma muudeti konstruktsiooni ja loodi eraldi kriminaalpolitsei ja julgeolekupolitsei.

Endine siseminister Shtjolnikov oli oma 16-aastase tööperioodi ajal saanud tuntuks korrumpeeritud poliitikuna. KGBB-ülemana teadis Andropov sellest rohkem kui paljud teised. Seepärast ongi ta nüüd ministeeriumi toonud nii palju oma mehi, kes seal peavad uut korda looma.

Nüüd on selgunud, et suur osa nendest 50-st eksklusiivsest autost, mida siseministeerium mõne aasta eest kalli välisvaluuta eest Lääne-Saksamaalt tellis,

läks tegelikult peamiselt endise siseministri sõpradele ja sugulastele.

Arvatakse, et uue juhtkonna all jäävad harilike militsionääride võimalused altkäemaksu võtta palju väiksemaks kui senini. Viimastel aastatel on liikluspolitsei tihti täiesti põhjuseta peatanud automanikke ja neid jälle teele lasknud alles pärast altkäemaksu peaaegu avalikku vastuvõtmist.

Aga ka kui politseivõimu tsentraliseerimine alguses võib teatuid positiivseid tulemusi anda,

tasandab see reform ka teed tagasi stalinismi poole (EPL/ÜI).

USA toetus Grenadale

WASHINGTON — USA on avaldanud otsuse, et valitsus on otsustanud anda 15 miljoni dollari suuruse abistamissumma Grenadale, aga Valge Maja ametnik ütles, et veel on vaja lähemaid uurimusi, kas lõpetada kuubalaste poolt alustatud lennuvälja ehitamine.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

3. ja 4. dets.
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

10. ja 11. dets.
dr. J. Marley, tel. 921-7777

Advokaat Ernest J. E. Alfred maksujõuetu

Hiljuti kuulutati The Clarkson Company Limited, kui Trustee, poolt eesti ajalehtedes, et 24. novembril toimub esimene kreeditoride koosolek seoses Ernest Alfredi taotlusega 2. novembrist s.a. tema maksujõuetuks tunnistamiseks.

Määratud koosolekule oli ilmunud suurearvuliselt võlausaldajaid, nende volinikke ja teisi küsimusest huvitatuid, mille tõttu koosoleku ruum ei suutnud mahutada kõiki, vaid osa pidid koosoleku käiku kuulama koridoris. E. Alfred oli ilmunud ka isiklikult koosolekule.

Koosoleku käigus anti ülevaade E. Alfredi tegevusest advokaadina, teada olevatest majanduslikest operatsioonidest ja andmete kogumisel selgunud majanduslikust seisundist.

Kreeditoride poolt kinnitati trusteeks (täisvolinikuks) The Clarkson Company Limited, P.O. Box 251, Toronto Dominion Centre, Toronto, Ont., M5K 1J7, missuguse asutuse kaudu võlausaldajail edaspidi tuleb oma nõudmisi taotleda.

Kreeditoride poolt valiti ühtlasi viis inspektorit, kellel on võimalus võlausaldajate huvides jälgida ja tutvuneda asjade käiguga.

est

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Kommentaar

(Algus lk. 2)

tokeredega, et anda lavastusele „tõetruud" tagapõhja. Kogu see segadus ei häirinud aga ilmselt samal tänaval asuvat C. T. Dockery viinapoodi, mille omanik rahulikult kauplusesse tulevatele ostjatele mainis, et temal pole kogu selle asjaga midagi tegemist, kuna „tuumapommi plahvatus toimub tänava teises otsas."

Nagu igalpool mujal — nii ka Lawrences oli pärast filmi vaatamist kuulda kaksipidi arvamisi. Kui tuumarelvastuse vastu töötavad aktivistid filmi kiitsid, siis tegid valitsuse poliitika toetajad selle täielikult maha. Nii mainis organisatsiooni Young Americans for Freedom'i esimees Robert T. Dolan, et see film propageerib sellist poliitilist filosoofiat, mille alusel ameeriklased peaksid sulgema oma silmad reaalse olukorra ees ning tegema järeleandmist venelastele. Ning kohalik linnanõunik geoloogia professor Ernest Angino märkis kohalikule raadio saatejaamale antud intervjuus mürgiselt, et massimeedia oma „suure sensatsiooni" tagaajamisel tegutseb tuumarelvade vastaste huvides, kes taotlevad nõukogude survel ühepoolset desarmeerimist.

„Need inimesed räägivad ainult sellest kurjast, mis meie relvad võivad teha," ütles Angino. „Kuid kuidas on lood teise poolega? Ja mispärast ei ole nad kõigi sõdade vastu? Pähe tunginud kuul tapab teid täpselt samuti nagu kiiritus."

Sellel kommentaatoril on tuline õigus, kuid kes hoolib õigusest ja loogikast, kui Moskva huvides on vaja plakatid selga võtta ja tänavatel oma valitsuse vastu marssima minna?!

AMI

Läbielamused vabadusvõitluse põhjuseks

Viivi Piirisilla vestlus „Los Angeles Times'is"

.....Los Angeleses ilmuv USA suuruselt kolmas päevaleht „Los Angeles Times" avaldas oma 17. novembri numbris vestluse Balti Vabadusliidu sekretäri Viivi Piirisillaga ja tema abikaasa Avoga, kes on sama organisatsiooni abipresidendiks. 1.033.500 tiraazhiga ajaleht avaldas artikli silmapaistval kohal, „Baltic American Freedom League/Estonians Nourish Hope for Homeland" (Balti Vabadusliit/Eestlased toidavad lootust kodumaale). Artikli juures on suur foto, kus Avo ja Viivi Piirisild jutustavad oma kodus ajakirjanikule mälestusist ja lootusist Eesti vabaduse ümber.

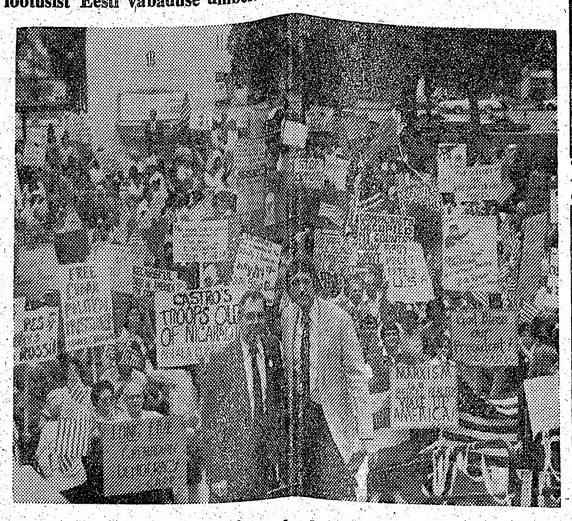

Vaade Los Angelese raekoja esisele demonstratsioonist osavõtjatele. Ees seisavad Balti Vabadusliidu esimees Valdis Pavlovskis ja abiesimees Tony Mazeika, kes olid mõlemad kõnelejad.

Foto: Avo Piirisild

„See oli hirmus aeg 8-aastasele eesti tüdrukule, aeg mida Viivi Piirisild pole suutnud unustada", alustab ajakirjanik oma artiklit. Sunnitud põgenema oma Põhja-Euroopas asuvalt kodumaalt II maailmasõja ajal, Piirisild pääsis kui Punase Risti laeva, millel ta perekond reisis, torpedeeriti ja vajus. Ta vend hukkus. Ta isa suri hiljem vigastuste tõttu, mis ta sai laeva hukkumisel. Mujal: üks onu lasti maha venelaste poolt ja teine küüditati Siberisse. Piirisillal on raskusi ühenduse pidamisel oma Eestis oleva tädiga.

Tal on siiski mälestusi neist väheseist aastaist, mis ta elas Eestis, mis on nüüd üks 15-st nõukogude vabariigist N. Liidus. „Siis oli kõik imeilus, ma olin just valmis kooli alustama, kui ma kaotasin julgeoleku", ütles ta ajakirjanikule oma väikses, mugavas North Hollywoodi kodus, kus on mitmeid eesti rahvarõivais nukke ja mälestusesemeid.

„Ma mäletan, mida ma siis mõtlesin (1944). See pole õige, et üks laps peab seda läbi elama. Ma olen vihane, kuna ma kaotasin oma venna ja isa", ütleb Viivi Piirisild.

BALTI VABADUSLIIDU ORGANISEERIMINE

See viha ja soov eesti kultuuri säilitada sundis praegu 47-aastase Viivi Piirisilla ja tema 49-aastase abikaasa Avo kaasaaitama Baltic American Freedom League (Balti Vabadusliidu) organiseerimisele, mille eesmärk on mingil viisil töötada Eesti ja naabermaade Läti ning Leedu vabastamiseks. Nüüd on Viivi, nagu juba märgitud, organisatsiooni sekretär ja Avo abipresident.

Viivi kirjutab ka kolmele eestikeelsele ajalehele New Yorgis, Torontos ja Rootsis ja on koostanud kaks kokaraamatut eestipäraste retseptidega.

Piirisillad koos paljude nende 5000 Balti Vabadusliidu liikmega võitlevad ägedat antikommunistlikku võitlust peaaegu lootusetus ettevõttes Eesti, Läti ja Leedu iseseisvuse taastamiseks.

Just enne II maailmasõda 1930-ndais aastais Eesti oli vaba. See oli saavutanud iseseisvuse Venemaast 1918, kui Venemaa tõmbus välja I maailmasõjast. Viivi elas Tallinnas, pealinnas, kus ta isa oli politseinik ja ema koduperenaine.

PÄÄSNUNA PÕGENIKELAEVALT

Pärast Saksa—N. Liidu pakti sõlmimist Ida-Euroopa jagati ja Eesti ning teised Balti riigid anti N. Liidu kontrolli alla. Kaks aastat hiljem sakslased okupeerisid need maad, ainult et kaotada seda jälle venelastele 1944. Selletõttu jäi Viivile ja ta perekonnale üle enne uue okupatsiooni saabumist põgeneda. Tema, Rass'ide perekond asetati laeva ülemisele dekile, kuna ta 6-aastane vend Charles ei saanud trepil oma lahas oleva jala tõttu liikuda. Kui torpeedo tabas laeva oli seetõttu Rassidel kergem pääseda. Aga vees olles kiskus Viivi venna põhja plaastris olev jalg.

Viivi, tema ema ja isa olid kaks ja pool tundi külmas septembrikuises Läänemeres ja korjati üles ühe teise laeva poolt ning viidi sinna, mis siis oli Saksamaa, kuid nüüd kuulub Poolale. Seal ta isa suri.

„60.000 eestlast pääsesid põgenema, võideldes nii venelaste kui ka sakslaste vastu," ütles Avo Piirisild, insener, kes lahkus Eestist 1944 ja jõudis üle Saksamaa Ühendriikidesse. „Me olime sattunud kuradi ja sinise mere vahele".

Viivi ja tema ema jõudsid kuidagi USA-sse ja elasid Buffalos käendusperekonnas. Seal ta kohtas Avot, kes oli uus tulija New Yorgist. Peagi nad abiellusid.

Pärast seda ühel või teisel mõõdul need kaks on töötanud et hoida eesti kultuuri elavana, kuna nad usuvad, et Eestis on eesti kultuur venestamise tõttu ohus, aga neis on lootus ka vabale Eestile.

BALTI VABADUSLIIDU TEGEVUSES

Kuigi Piirisillad on aktiivsed peamiselt eesti gruppides, nad ja teised eestlased, ühiselt koos lätlaste ja leedulastega organiseerisid 1981 Balti Liidu. Põhiline idee on anda publikule informatsiooni Venemaast ja tuua selle juures näiteks Balti riikide saatusi.

„Me oleme tugevasti antikommunistlikud, aga me pole mitte seda tüüpi inimesed, kes ütlevad, et „invasioon kodumaale on lähedal, haarake vaid relvad". „Me oleme haritud rahvas," ütles Avo Piirisild.

Aga liit on sekkunud N. Liidu vastu suunatud demonstratsioonidesse, enamuses neist pärast Korea reisilennuki allatulistamist, kus hukkus 269 inimest. Liit oli juhtivaks hääleks vene vodka vastase boikoti organiseerimisel.

„Need (venelased) toovad sisse töölisi, aga need ei lahku sealt kunagi" ütles Viivi, kel vastupidi ta abikaasale, on veel kõnelemisel balti aksenti.

Liidul on kavas protesteerida ka sel puhul, kui N. Liit võtab osa 1984. aastal toimuvaist olümpiamängudest.

„Venelastega pole midagi viltu," selgitas Avo, „venelased on nagu iga teine rahvas, kuid see on nõukogude süsteem, mis haiseb. Ühel päeval see süsteem ei suuda enam kotrollida Piirisildade kodumaad, Lätit ja Leedut".

Avo Piirisild on veendunud, et olukord muutub, ka siis kui see võib kesta veel 50 aastat.

Vestluse küsis „Los Angeles Times" pärast Viivi Piirisilla lugejakirja avaldamist. Teatavasti protesteeris Balti Vabadusliit ka „Los Angeles Times'i" hoone ees selle nõukogudesõbralike artiklite avaldamise pärast.

KLENK'i sõpruspäevad Chicagos

Kesk-Lääne Eesti Noorte Koondise 25. aasta juubeli tähistamine toimus Chicagos 24.—26. nov. Ilmastik soodustas osavõttu, nii et ka Torontost oli mõningaid külastajaid. Sõpruspäevad toimusid kahes kohas, Sheraton Northshore Inn hotellis ja lähedases Chicago Eesti Majas.

Neljapäeva avaõhtul oli Eesti Majas tänupüha lõunasöök ja koosviibimine mitmesuguste ettekannete ja lauludega. Erilist tähelepanu ja vastukäivaid kommentaare äratas Rein Ruusi satiiriline ühemeheteater „Kalevipoja" ainetel inglise keeles.

Reedel toimus niihästi hotellis kui ka Eesti Majas pärastlõunal ESTO-päev Härnald Toomsalu juhendusel.

Õhtul esitas Chicago Eesti Maja teater Joseph Kesserlingi „Arseenik ja vana pits".

Lavatüki oli tõlkinud ja lavastanud Helbe Mikkelsaar-Meyer ning seda mängiti teistkordselt Chicagos.

Laupäev oli nagu tavaliselt kõige mitmekesisema kavaga, aga ka rahvarikkaim. Esimene oli Vello Sermati loeng teemal „Mis on armastus". Ta tutvustas uusimat kirjandust sellel teemal, mis näitab psühholoogide pidevat mõtlemist sel alal.

Teisena kõneles Harri Mürk, kes praegu õpetab eesti keelt Indiana ülikooli juures Bloomingtonis. Tema rääkis eesti teatrist paguluses, vaadeldes selle olevikku ja tulevikku. Kes käib teatris? Peamiselt vanemad eestlased.

Noortele on repertuaar ebaaktuaalne, keeleliselt kauge ja tihti ka kallim kui professionaalsed ingliskeelsed etendused.

Eesti teatri tulevikku nimetas kõneleja tumedaks, kuid lisas samas, et ta on isiklikult siiski optimist. Pikemalt peatus ta eesti teatri tutvustamisel ingliskeelsele publikule ja kurtis eesti organisatsioonide vähest huvi selle küsimuse vastu.

Pärastlõunat rääkis Aarne Vahtra ülevaatlikult kodu-Eesti peamistest probleemidest, vastates koosolijate elavatele küsimustele. Päevade ajal toimus ka sealses Eesti Majas A. Vahtra tushijoonistuste näitus, kus mitmed tööd leidsid tee eestlaste kodudesse.

Hotellis oli samal ajal avatud eesti raamatunäitus, mille teostajaks oli Allan Sibul.

Eeskujulikult lühike KLENK'i ja vanematekogu koosolek kinnitas juhatuse

ja järgmised sõpruspäevad toimuksid kavatsuste kohaselt Detroidis, mis võimaldaks paremat osavõttu Kanada eestlastele.

Pärast koosolekut kuulati Helbe Meyeri vestlust tõlkimise probleemidest, millele järgnes ingliskeelne arutelu mittekasutaotlevate organisatsioonide ainel Kersti Ahvena juhendusel, mille abil võidakse saada toetust.

Õhtul toimus Eesti Majas juubeli sõpruspidu. Ettekannetega esinesid kohalikud Mustjala grupi rahvatantsijad (6 paari) Leili Partsi juhatusel.

Pärast seda pälvis samuti elavat aplausi lauluansambel „Kuma" Baltimorest leidlikult orkestreeritud eesti rahvalike lauludega väga heas ettekandes.

Järgnesid õhtusöök ja tants mugavalt täis Eesti Majas.

Vesi läheb Torontos kallimaks

TORONTO — Keskmine Toronto majaomanik peab tuleval aastal maksma umbes $20 rohkem oma vee eest, kuna veearve tõuseb $200-le. Linna eksekutiivkomitee kinnitas hinnatõusu. Toronto veevärk, hoides veehinda madalal, on kaotanud 3,3 miljonit dollarit.

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõud!

Odavad laenud kaasmaalastele
Informatsiooniks helistada: 465-4659

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ★ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2005, kell 3—5 p.l.

Tere tulemast tutvuma uute sügismoodidega
Annel's Shoppe
1093 Victoria Park Ave.
(St. Clair'i juures)
SUURES VALIKUS: Tel. 759-1341
★ Kleidid ★ Pluusid
★ Seelikud ★ Püksid
kostüümid ja mitmesugused kombinatsioonid
Avatud:
esmasp.-kolmap. 10—6
neljap., reedel 10—9
laup. 9.30—5

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$51.—	$65.—
Poolaastas	$28.—	$35.—
Veerandaastas	$15.—	$18.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$56.—	+ $42.—	= $47.—
poolaastas	$30.—	+ $21.—	= $24.—
veerandaastas	$16.—	+ $10.50	= $12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $129.—, poolaastas $67.— ja veerandaastas $35.
Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 centi
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"
Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

Armast klassivenda ja lauanaabrit
Viljandi Maakonna Poeglaste Gümnaasiumist

PEETER AUKSI't

sündinud 26. märtsil 1908 Viljandi vallas
surnud 29. novembril 1983 Torontos

mälestab leinas

JÜRI RAMJALG

Armast kauaaegset sõpra

HILDA LOOTUS't

leinavad kurbuses

LIIS PURRE
ELMAR VESSIK
KARL NÕUPUU abikaasaga
EUGEN ODER abikaasaga

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Toronto sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimisruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahatööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Advent-kontsert

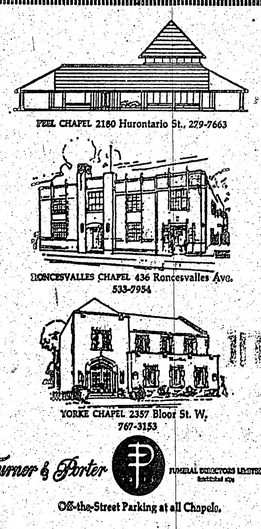

Pühap. 4. dets. kl. 16.00 toimub Toronto baptisti kirikus, 883 Broadview Ave., advent- kontsert, milles osalevad TEBK koorid (sega-, noorte- ja ühiskoor) Charles Kipperi juhatusel ja solistid Asta Kaups — alt, Marika Wilbiks — sopran ja Jeremy Viinalass — viiul. Klaverisaatjatena tegutsevad kontserdil Einar Medri ning Ch. Kipper ja külalis-organistina John Stevenett. Kavas tulevad esitusele maailma klassikuist, G. F. Händel, M. Haydn ning M. Praetorius; eesti heliloojaist J. Kappel, H. Tobias-Duesberg, M. Miido ning R. Toi. Viimaselt kantakse ette „Divinum Mysterium", milles tshello obligaadi osa täidab K. Raid. Varasemad samalaadsed advent-kontserdid on rohkelt kuulajaid kohale toonud. Korraldajad loodavad äratada huvi ning tähelepanu Toronto muusikaarmastajate seas ka eelseisva kontserdi kaudu. Sissepääs advent-kontserdile on vaba. Kõik on lahkelt kutsutud.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine. Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

KIRIKUD

TORONTO EESTI SEITSMENDA PÄEVA ADVENTKOGUDUS

804 Broadview Avenue (allmaaraudteejaama vastas Eesti Maja poole). Abijutlustaja telefon 626-3417.

Laup., 3. dets. kell 9.30 hommikul piibliklass ainel Taaveti laulud. JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul. Kõik teretulnud!

Leinateateid

Stokholmis suri 3. oktoobril Agu Aru, sündinud 14. jaanuaril 1922 Rohu Simunal.

Laxas, Rootsis, suri 27. septembril Peeter Köster, sündinud 4. septembril 1917 Saaremaal.

Rootsis suri 18. septembril Helene Merits, sündinud 25. oktoobril 1883 Rakveres.

Tallinnas suri 18. septembril Malvine Meigo, sündinud 5. juulil 1897.

Baltimores suri 14. septembril Hans Sarv, sündinud 1. mail 1922 Tartus.

Tallinnas suri 22. septembril Gerhard Hansman, sündinud 17. detsembril 1912 Tallinnas.

Eskilstunas, Rootsis, suri 21. septembril Johanna Andra, sündinud 26. märtsil 1903 Kilingi-Nõmmel.

Hon. Walter D. Baker, P.C., Q.C., MP

IN MEMORIAM

Esmaspäeval, 14. nov. teatasid raadiojaamad üle Kanada kurba ja jahmatavat sõnumit, et parlamendiliige Walter D. Baker suri eelmisel päeval 53-aastasena Ottawas vähihaigusse sõjaväe keskhaiglas.

Kõigest mõni nädal tagasi külastasin ma tema kabinetti Parlamendimäel, kus leppisime kokku XII Balti Õhtu käenduskomitee esimeseks lantsh-töökoosolekuks, et alustada ettevalmistustöödega. Kohe läksid välja koosolekukutsed tema kontorist 35-le parlamentäärist käendajale. Parlamendi istungijärgu lõpetamise tõttu tuli käenduskomitee kokkutulek edasi lükata 16. novembrile. Kes võis aimata, et just see kuupäev kujunes W. B. viimsele teekonnale minekuks.

Olles föderaalparlamendi alamkotta valitud 11 aastat tagasi, ta saavutas juba esimestel aastatel kõikide parlamentääride lugupidamise oma objektiivsuse ja ülikülluslisku sõbralikkusega. Isegi tema poliitilised vastased pidid tunnustama, et kui Baker sai vihaseks, liberaalide või NDP sammude tõle, ta ei andnud kunagi voli vihale. Tegelikult, mida pahasemaks ta sai, sela elokventsemalt ta end väljendas; alati suunamas oma sõnavõttu printsiibile või kõnealusele asjale, kunagi ta ei langenud isiklikule kallaletungile oma vastase pihta. Walter, nagu teda kõikide kolleegide poolt kutsuti, armastas poliitilist elu ja keskkonda, mille üle ta rõõm oli otse nakkav. Parlament oli saanud tema teiseks koduks. Viimasel kolmel aastal töötas ta juhtivalt alamkoja reformi kallal. Uute reeglite järgi töötava parlamendi esimene prooviaasta saab varsti täis. Kõige selle tulemuseks olid järelhüüded kadunud W. B. austuseks elokventsemaid ja siiramaid, mis kunagi on väljendatud Kanada alamkojas. Konservatiiv Alvin Hamilton, kes oli Diefenbaker'i lähemaid kaastöölisi tabas kõige puhtama noodi kui ta ütles, et: „Baker oli seda liiki parlamendiliige, nagu meie kõik sooviksime olla." Just selasi! Alamkojatäis Walter Baker'isi käsitanuks seaduseandlust hoogsalt ning heatujuliselt, sellejuures kaotamata erapoolikuid sädemeid.

W. B. valiti esimest korda parlamenti 1972. a. Ottawa naabruskonna Nepean-Carleton'i valimisringkonnast. Juba 1973. a. määrati ta alamkoja opositsiooni abijuhiks, ning 1976. a. koja opositsiooni juhiks. 1979. a., konservatiivide Clark'i valitsuses, ta oli samaaegselt alamkoja valitsuspartei juht, eelarveminister ja riigiõukogu president. Baker'i iseärasuseks oli, et vaatamata tema paljudele ametitele ja kohustustele parlamendis, tema ühendus rahvaga ja tahtmine oma valijaskonda teenida oli otse fenomenaalne. Ta võttis alati osa igasugustest basaaridest, kontsertidest, kooli lõpuaktustest, valdade põllumajandusnäitustest jne. Walter armastas inimesi, ning oli alati valmis igaühe eest käima teist miili.

W. B. on osavõtnud ka kolmest Ottawa Eesti Seltsi poolt korraldatud Eesti Vabariigi aktusest, ning oli hämmastunud, kui teda ühele neist ei kutsutud. Ta oli ka üks alalistest osavõtjatest Balti Õhtutel Parlamendimäel. Juba üsna pea oli ta Balti Õhtu käenduskomitee aktiivne liige, ning alates 1980. a., s.o. neli aastat järgi mööda, käenduskomitee kaas-esimees. VIII Balti Õhtu puhul valiti ta Balti Liidu auliikmeks. Sellest ajast peale armastas ta end kaas-baltlaseks nimetada. Balti Liidu diplom oli riputatud väljapaistvale kohale tema töö-kabinetis.

Järelhüüu W. B-le Balti Õhtu käenduskomitee liikmete nimel ütles alamkojas Jesse Flis, M.P., Torontost. Senati õhtusel istungil, võttis sõna senaator Paul Yuzyk, mälestades W. B-it kui Balti Õhtute käenduskomitee kaas-esimeest.

EKN on W. Bakerit vääristanud Eesti Vabariigi 64. aastapäeval Ottawas, mis oli ühtlasi X Balti eelõhtuks, kuldmärgiga. Ta näitas alati siirast huvi eestlaste ürituste vastu. Sel varasügisel, enne parlamendi kokkutulekut, külastasin ma W. B-it ta töö-kabinetis Parlamendimäel, et ta reserveeriks ruumid XII Balti Õhtuks, ning meil arenes jutuajamine ka eelolevatele ESTO-84 pidustustele Torontos. Ta oli nendest ülimalt huvitatud, ning kavatses kindlasti nendest osavõttu. Kahjuks ta lahkus meie keskelt neid nägemata. Puhka rahus minu valimisringkonna rahvasaadik!

Walter Pent

Peetri koguduse koori Cantate Domino kontserdile järgnenud kohvilauas kõneles kirikumuusikast õp. Edgar Heinsoo. Pildil E. Heinsoo kõnelemas, ees kuulajad dr. R. Toi, Vaiki Toi, Meeta Puhm, praost emeeritus Oskar Puhm, Salme Mäetamm, ees praost Andres Taul, Eneri Taul. Foto: Vaba Eestlane

Cantate Domino 25-aastane

Nelja asutajaliiget tänati lilledega

Pühapäevase kontsert-jumalateenistusega tähistati Peetri koguduses oma segakoori Cantate Domino 25. aastapäeva. Teenisid praost A. Taul ja õp. E. Heinsoo, kaastegevad olid Cantate Domino koor R. Toi juhatusel, orelil Lembit Avesson. Kirikutäie kuulajate hulgas oli praost emeeritus Oskar Puhm abikaasaga.

Kontsert algas R. Toi piduliku preluudiumiga: Dialoog, misjärel koor laulis T. Tallise „Ma laulan suust ja südamest", P. J. Hannikaise „Pühapäeva hommik" ja W. Boyce „Alleluia". Algliturgia järel R. C. Wilsoni „Ma tean", koraali „Crimmond" teemal „Jehoova on mu karjane" ja C. F. Muelleri „Au Jumalale".

Praost A. Taul tervitas koguduse endist õpetajat O. Puhmi, külalisi ja käsitles laulu osa usulises elus.

Ta märkis seda suurt tööd, mis on tehtud 25-e aasta jooksul ja mida on tehtud armastusega. Praost A. Taul soovis koorile palju õnne, et nad veel kaua laulaksid Jumala kiituseks. Ta õnnitles ka dr. R. Toid, kelle kantaat esitati hiljuti esiettekandel Saksamaal.

Eestpalvete ajal mälestati pikka rida surma läbi lahkunud Cantate Domino liikmeid; nende mälestuseks laulis koor F. Flemmingi „Koju mind viige", trompetisolistiks oli A. Liivoja.

Usuisa M. Lutheri 500. sünnipäeva tähistamiseks laulis koor M. Lutheri koraali ja luteri kiriku hümni „Üks kindel linn ja varjupaik".

Viimased kaks laulu olid L. van Beethoveni „Palve" ja N. Selneckeri, seade R. T. „Mu süda ärka üles", solistiks R. Pohlak.

Pärast õnnistamist laulis kogudus lõpukoori R. Toi kantaadist „Jubilate Deo".

Peale kontserti tänas koguduse nõukogu esimees Andres Tork lauljaid ja kaks väikest lilleneiut andsid igale lauljale punase roosiõie. Ette kutsuti ka kõik kohal olnud endised koorijuhid Eerik Purje, Leida Pilt, Asta Ballstadt, Charles Kipper ja Lembit Avesson, keda tänati roosiõiega. (Puudusid Maaja Duesberg ja Udo Kasemets.).

All saalis järgnes kohvilaud kooriliikmeile ja külalistele, keda tervitas Cantate Domino koorivanem Paul Rabisson, märkides

et kuigi on lauldud Jumalale, pole ometi unustatud, et ollakse eestlased.

„Oleme alati olnud sõdurid, kel relvaks laul ja oleme tahtnud anda oma parima usulise elamuse pakkumisel" ütles ta.

Koori esimees J. Laanes ütles, et 1958. a., kui koor asutati oli sellel 19 lauljat. Neli asutajaliiget on alles ja neid dekoreeriti tänutäheks lilledega: Virve Mathias, Magda Rabisson, August Liivoja ja Voldemar Tikerpuu.

Kooriliige Elna Libe laulis rahvaviisi „Sina kena tammekene" ja Meta Pruuli laulu Salme Ekbaumi sõnadele „On see tuul?", klaveril saatis Margit Viia.

Õp. E. Heinsoo rääkis kirikumuusikast ja selle kõrval Cantate Domino osast, öeldes et tänane programm näitas, et koori tase on parimate kanada kirikukooride kõrgusel.

Juba Luther oli öelnud, et igaüks kes tegeleb kirikulauluga istub Peetrusele lähemal.

Keegi teine kirikumees oli väitnud, et see, kes maises kooris laulab, neile antakse võimalus ka taevases kooris laulda koos inglitega.

Järgnevad tervitused avas Peetri koguduse inglise sektsiooni esinaine Ellen Peterson, ulatades samuti igale lauljale nende naissektsiooni poolt punase roosiõie. H. Kasenurm tervitas ja soovis õnne Põhja-Ameerika Eesti Lauljate Liidu poolt, Nelly Hubel andis üle lilled. T. E. Meeskoori poolt tervitas Rudolf Kuus, T. E. Segakoori poolt S. Preem, lilled andis üle Silvia Preem, osa roose isiklikult tänutäheks koorijuhile R. Toile.

Otto Pajur tõi tervitused Vana Andrese kirikukoorilt, Alo Tael E. Apostlik-Õigeusu koguduse koorilt, A. Liivoja vaimulikult orkestrilt, Liis Teedla Estonia Koorilt. Eerik Purje kõneles endiste koorijuhtide nimel,

kuna kirjalikud tervitused olid saatnud esimese koorivanem E. Tobreluts ja endine laulja Salme Mäetamm,

kellelt oli ka sünnipäevakringel. E. Pensionäride Naiskoori poolt tervitas Linda Tooming, lilled andis üle Luule Jürisalu.

Lõpuks koori esimees J. Laanes tegi teatavaks, et kuna enamus kooriliikmeid on selles vanuses, et nad on riigivalitsuse hoole all, siis saadi New Horizon raames toetust uue klaveri ostmiseks. Ta tänas koguduse õpetajaid, kelle koostöö tõttu on võidud kord kuus jumalateenistusil laulda, lisaks on antud kaks vaimulikku kontserti aastas; esinemisi on olnud teistes kirikuis Kanadas ja Ühendriikides. Samuti on kogudus tasunud koorijuhtide tasu. Ta tänas kõiki koorijuhte, kes 25 aasta jooksul on kooriga töötanud ja raskeimadki helitööd kunstiküpseks harjutanud. Selle aja jooksul on repertuaaris olnud üle 200 laulu. Kuid koorijuhid on õpetanud selgeks ka kõik muud laulud, mida on lauldud rahvuslikel üritustel.

Lõpuks J. Laanes tänas soliste, auliiget Helmi Betlema,

kes repertuaari on aidanud koordineerida, eriti on tema muusikaga kohandatud tekstid olnud asendamatud.

Ta tänas üldiselt eesti ühiskonda majandusliku ja moraalse toetuse eest, aga üle kõige tänas ta Loojat, kes on lasknud ja juhtinud neid kiituselaulu laulda ja soovis et Ta õnnistaks ka tulevikus koori tööd. Lõpulauluks laulis koor „Jää minuga".

Estonia Koori tegevusest

Pärja Tiislar koori esimeheks

Estonia Koor dr. Roman Toi juhatusel alustas aastategevusega 4. okt., 50-liikmelisel kooril on ees mitmeid üritusi, kuid tähtsaim ettevalmistus Ülemaailmseiks Eesti Päevadeks. ESTO-84 ajal esineb koor mitmel eriüritusel: üldlaulupeol, solistide kontserdil, vabaõhu-kontserdil Ontario Place'is ja lõpp-jumalateenistusel.

Tuleval kevadel kavatsevad lauljad korraldada lõbusa tuluõhtu mitmekesise kavaga, lootes sama rohket ja rõõmsat külalisperet kui oli eelmisel aastal.

3. novembril valiti ametlik juhatus,

esimees Pärja Tiislar, koorivanem Arvo Medri, abiesimees Aino Lokk, kirjatoimetaja Liis Teedla ja laekur Lea Kõiv.

Eeloleval pühapäeval, 4. dets. esineb Estonia Koor eesti- ja ingliskeelsete jõululauludega Ontario Kunstigaleriis. Samal päeval on veel teinegi esinemine, lauldes Gustav Suitsu 100. sünnipäeva tähistamisel Tartu College'is.

KATUSETÖÖD
TARMO SEPA — tel. (416) 425-5075
SEPA HOME IMPROVEMENTS
Metro Lic. B-5374

HEATING, AIR CONDITIONING & HEAT PUMP
★ Uued ja parandamine ★ ÕLI ja GAASIAHJUDE vahetamine ★ Korstnate voodrid (chimney lining) ★ Veetorude parandamine. ★ Ahjude puhastamine.
ROLAND KULLIK — Tel. (416) 275-1280

...sikast õp. Edgar
...praost emeeritus
...: Vaba Eestlane

...Cantate Domino
...omino koor R.
...skar Puhm abi-

...päevakringel. E.
...koori poolt ter-
...ing, lilled andis

...mees J. Laanes
... kuna enamus
...lles vanuses, et
...e hoole all, siis
...n raames toetust
...seks. Ta tänas
...l, kelle koostöö
...ord kuus juma-
..., lisaks on an-
...u kontserti aas-
...lnud teistes ki-
... Ühendriikides.
...s tasunud koori-
...nas kõiki koori-
...sta jooksul on
... ja raskeimadki
...seks harjutanud.
... on repertuaaris
...u. Kuid kooriju-
...selgeks ka kõik
...da on lauldud
...l.
...s tänas soliste,
...ema,
... on aidanud
...riti on tema
...ndatud tekstid
...ud.
...eesti ühiskonda
...oraalse toetuse
... tänas ta Loo-
...ud ja juhtinud
...aulda ja soovis
... tulevikus koori
...aulis koor „Jää

...aastategevusega
...i tähtsaim ette-
...jal esineb koor
...abaõhu-kontser-

...toimetaja Liis
...Lea Kõiv.

...ieval, 4. dets.
...r eesti- ja ing-
...ludega Ontario
...nal päeval on
...mine, lauldes
... sünnipäeva tä-
...llege'is.

...-5075

...G &
...DE vaheta-
...etorude pa-
...5-1280

ADVOKAADID

ENN ALLAN KUUSKNE
ADVOKAAT — NOTAR
1 First Canadian Place, Ste. 3450
Tel. kontoris 363-0073
kodus 360-8776
IGAL ALAL

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TÕNU TOOME B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 789-7579
kodus 762-2367

JOHN E. SOOSAAR C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1802
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

Hambaarst
Dr. PETER VÄLJAS
5635 Yonge St. Ste. 216
(Finch allmaa-raudteejaama juures)
Tel. 221-4544
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler.
Spetsialiseerunud contact lenside alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

Kalju Jõgi andmas selgitust lennuväepoiste raamatu levitamise üle hiljuti toimunud klubi aastapeakoosolekul. Ümber laua, esimene Mati Jaago (piibuga), E. Purje, I. Värk, E. Väli, M. Bode Rootsist, esimees A. Tinits, G. Toming, K. Jõgi ja M. Pedel.

Lennuväepoisid pakuvad ESTO-84 ajal invaliididele lõunasöögi

Lennuväepoiste Klubi pidas aastakoosoleku

Lennuväepoiste Klubi pidas oma aastakoosoleku Torontos juba 20. oktoobril 1983 restoran „Whistler" ruumides, Eesti Maja ligidal. Kohal oli 25 liiget üle terve Ontario, mõned ka Ühendriigest ja üks isegi oli kohal Rootsist (Manfred Bode), et sealset Klubi allosakonda esindada. Koosolekut juhatas Klubi praegune esimees Arvi Tinits. Sõna võttis peaaegu igaüks ja seda mitmel korral. Klubi koosolekuil on selline reegel, et rohkem kui neli selli ei tohi korraga häält teha, väljaarvatud rivilaulude laulmisel — muidu lähevad asjad liiga segamini.

Arutati mitmeid asju. Kõigepealt tuli arutusele Klubi osavõtt Esto-84-ndast Torontos. Otsustati organiseeritult rongkäigust osa võtta. Ka selgi korral lennuväepoistele traditsooniks saanud lõunasöögi korraldada, millest kõik külastavad invaliidid kutsutakse osa võtma. Samuti otsustati asuda lauluharjutustele, et kas rongkäigu raames või hiljem koosviibimisel oma „panus" anda.

Ühislõunasöök otsustati korraldada neljapäeval, 12. juulil 1984, algusega kell 15.00 sellesama restoran „Whistler"-i ruumes, 185 sõdurisammu Eesti Majast põhja pool, aadressiga 995 Broadview Ave. Osavõtuhinnaks oleks 20 Kanada dollarit. Osavõtta soovijaid palutakse juba ette ära registreerida. Samuti on teretulnud annetused invaliidide jaoks, et neile asja mõnusamaks teha.

Asja kordaviimiseks valiti kolmeliikmelisse töötoimkonda — Mati Jaago, William Mandra ja Ilmar Värk.

„Lauluharjutused" on Eesti Majas reedeti kell 19.00, algusega 13. jaanuar 1984.

Siis teatas abi-asjaajaja Kalju Jõgi, et on valminud lennuväepoiste rinnamärk, kulud kantud Rootsi lennuväepoisi Harry Kask'i poolt.

Märgi hind on 10 Kanada dollarit, postiga tellides $12.00; see on emailitud endine Eesti Noorte märk, mida suure sõja ajal mütsi ees ja isegi rinnas kanti. Seda võib nüüd, veidi vähendatud kujul, revääril kanda. Osa märke on juba välja saadetud, teised on saatmisel. Koosolijate poolt avaldati Rootsi kaaslastele kestev kiiduavaldus ja paluti see Bode'l edasi anda.

Raamatutoimkonna aruandest selgus, et suve jooksul on müüdud raamatuid „Välgumärgi Kasvandikud" nii San Franciscos Lääneranniku Eesti Päevadel kui Lakewood'is sealsetel Sõjameeste Päevadel. San Franciscos käisid mitmed Kanada lennuväepoisid, mõned ühisreisil bussiga, teised oma käe peal kas auto või lennukiga.

Raamatute müügiga tegelesid abi-asjaajaja Kalju Jõgi ja asjamees Arvi Tinits, kes igasse raamatusse „zhiiro" sisse kirjutas, kus seda sooviti.

Raamatuid on järel veel 369 eksemplari, neid saab osta lehetoimetustes ja raamatupoodides hinnaga 47 Kanada dollarit. Neil klubi liikmeil, kes ühe juba ostnud, on võimalik veel teist tellida ainult $35 eest Kanada rahas. Raamatuid müüvad: Kanadas Kalju Jõgi, USA-s Ants Pallop, Boris Auksmann, Leo Keerberg, Sulev Urv, Leo Kanter, Allan Sibul, Kalju Roomets; Kanadas (väljaspool Torontot) on raamatuid saadaval veel Gunnar Saare, Rein Stammi ja Elmar Ani käest. Inglismaal levitavad neid Kalju Kees ja Henry Rüütel, kuna Rootsis on monopol Heino Hallise ja Eddy Lainvevoolu käes.

Otsustati välja saata Esto-84 ettevalmistav ringkiri, kus ka küsimusleht kaasas, kes kavatseb tulla ja millal, kas on tarvis öömaja või mitte jm. Aga tähtsamaks peeti ankeeti 1987. a. kokkusaamiseks Inglismaal, et sealt läbi Euroopa ühist bussireisi ette võtta. Asjaajaja Ülo Pikkov pidi ankeetlehe koostama ja lähemal ajal laiali saatma.

Seega olid tähtsamad asjad läbi arutatud ja esimees tegi vaidlustele püstolipäraga lauale löömisega kiire ja lühikese lõpu.

Viie minuti järeljäänud ajaga valiti vana juhatus tagasi; esimees Arvi Tinits, asjaajaja Ülo Pikkov, abi-asjaajaja Kalju Jõgi, asjaarmastaja Raoul Soobik, asjatoimetaja Mati Jaago, asjauurija Toivo Kõhelik.

Peale sellist üksmeelset ja tõhusat koosolekut siirduti allkorrale restorani, kus võeti veidi kehakinnitust ja karastavaid jooke.

Arvi Tinits.
„Asjamees".

ESTO MUTUAL FUND LTD.
Aktsia hind 22. nov. $12.66
Toronto, Ont. M5H 1J8
145 King St. W., Room 1900
Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

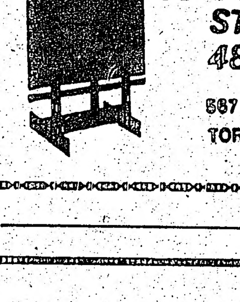
MAALIKUNSTNIK
JOANN SAARNIIT STUUDIO
488-5895
587 ROEHAMPTON AVE.
TORONTO, ONT. M4P 1S7.

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 31 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334

Timmasele akvarelli auhind

Laupäeval, 26. novembril avati Toronto linnale kuuluvas Market Gallery's rohkearvulise publiku osavõtul Kanada Akvarellistide 58. aastanäitus kindralkuberneri patronaazhi all. Näitusele on valitud 60 teost 53-lt kunstnikult üle Kanada. Arvatakse, et see esitab tänapäeva Kanada akvarellikunstnike paremiku. Eesti kunstnikest esineb O. Timmas, kelle teos „Mäeküla 2" on võitnud Curry kunstitarvete äri auhinna.

Näituselt on teinud oste oma kunstikogudesse mitmed suured ettevõtted. Market Gallery on 95 Front St. Jarvise lähedal. Näitus jääb sinna 30. detsembrini, pärast seda läheb esitamisele teistesse linnadesse. Galerii lahtioleku ajad kesknädalast reedeni 10—4., laup. 9—4, pühapäeval 1—4 p.l.

Teadaanne

TRIINU pärastlõunal 16. okt. jäid välja võtmata järgmised võidud:

Loos No. 052138 — vest, 052698 — linik, 053598 — väike linake ja 052744 — linad, mida võib kätte saada Aino Toiger'ilt telefonil 767-8683.

Veelkord südamlik tänu kõigile, kes TRIINU pärastlõuna edukale läbiviimisele ja õnnestumisele kaasa aitasid!

TRIINU Komitee

EKKT XXVIII aastanäitus lõppes

Kahel pühapäeval ja nädala sees avatud olnud EKKT XXVIII aastanäitust külastas üle 300 inimese ja müüdi 5 teost: Benita Vommi „Perekond" (õli) ja „Georgian Bay" (õli), Erna Relviku „Sügis" (õli), Ants Vommi „Kabarees" (viltsulg) ja Alar Aedma üks abstraktsioonidest.

Koondis tänab kõiki kunstinäitusele kaasaaitajaid!

EKKT juhatus

Parim jõulukink
TEIE kooliskäijale noorele kvaliteetne
kirjutusmasin

Electronic portables $595
YORK BUSINESS MACHINES
286 Eglinton Ave. West
Toronto — Tel. 481-5673
M4R 1B2

Äri on avatud jõuluostudeks
alates 5. detsembrist järgmistel aegadel esmasp.-reedeni kell 10-8, laup. 9.30-5.30
PARIM JÕULUKINKIDE OSTMISE ÄRI
Suures valikus klaaskaupu, muist väljamüügil ★ SAUNA kosmeetika tarbeid ★ Saunatarbeid ★ Küünlaid ★ Küünlajalgu ★ ★ Tekstiile kardinateks, kleidiriieteks, seinakaunistusteks ★
Suusad ja suusavarustus spetsiaalhinnaga
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 Yonge St., Toronto, Ont. M4S 2A2 — Telefon 483-6650

CANADIAN FISH and FOODS LTD.
Manufacturers - Distributors - Importers - Exporters of Seafood, Herrings, and Food Products
3521 Bathurst St., Toronto, Ont. Canada M6A 2C7
(416) 781-6453
Canada's Best Prices
First Come First Served

Sliced Pacific Smoked **SALMON** $1.95 56 g pkg. each	B.C. Pacific Smoked **SALMON sides** $4.99 lb. reg. $9.99
B.C. Pre-sliced Ready to Serve Party **Smoked SALMON** $7.95 lb. on a gold tray reg. $14.00	B.C. Pacific Smoked **SALMON** $3.99 lb. reg. $5.99

Available at these prestigious stores
North Kensington Market 636 Sheppard W.
North Kensington Market 336 Wilson (Bagel World)
North Kensington Market 3521 Bathurst
North Kensington Market 300 John, Thornhill
This best tasting salmon has no artificial colouring and is completely natural.
SPECIALISTS IN SMOKED SALMON

LÕIGAKE VÄLJA!
UUS SOOME ÄRI
Äris on müügil SOOME TOOTEID ja suurel hulgal ka teiste Skandinaavia maade kaupu.
Avamise puhul
10—40% HINNAALANDUST
selle aasta lõpuni.
Tere tulemast tutvuma ja õigeaegselt jõuluoste tegema, sest mõningate kaupade ladu on väike.
Nordic Distributing Co.
Cliffcrest Plaza, 3027 Kingston Rd.
Markham Rd. ja McCowani vahel
Tel. 266-4877
Avatud: teisip.—kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—8, laup. 10—6.
Esmaspäeviti suletud.
LÕIGAKE VÄLJA!

UURIJA ANALÜÜTIK
Ameerika raadiojaam RFE/RL Inc., Münchenis, otsib Eestisse puutuvat küsimuste UURIJAT ANALÜÜTIKUT. Ülesanne eeldab kursis olemist eluavaldustega nii Eesti NSV's kui emigratsioonis, võimet kiiresti koostada ja kirjutada kokkuvõtlikke analüüse ja kommentaare sündmuste ja arengu kohta, tihedas koostöös raadiojaama eestikeelsete saadete toimetusega. Kandidaatidel peaks olema kõrgem haridus ehk muul teel omandatud samaväärsed kogemused, üldised teadmised Nõukogude Liitu puutuvates küsimustes ning põhjalikud teadmised Eesti asjus, võimalikult tõendatult avaldatud publikatsioonides. Eesti ja inglise keele valdamine on vajalik, vene keele oskus soovitav. Palk mitte vähem kui DM 50.765 aastas, millele lisandub prii korter ja teised hüvised. Kandidaatidel palutakse saata lühike elulookirjeldus aadressil:
Personnel Office
Radio Free Europe/Radio Liberty
1201 Connecticut Avenue, N.W.
Washington, D.C. 20036

SPORT

Suusaklubil uus juhatus

S.S. Kalevi Suusaklubi koosolekul, mis toimus 14. nov. Eesti Majas, valiti Klubile uus juhatus koosseisus: esimees — Theo Vellend, sekretär — Mihkel Vasila, laekur — Evi Jaaguste, sidemees — Arvo Oiling.

Spordiuudiseid kodumaalt

Viljar Loor mängis Tokios 16. oktoobril N. Liidu võrkpalli koondmeeskonnas Jaapani koondise vastu keda võideti 3:1.

☆

Oktoobris toimus Eesti kõigi aegade suurim korvpalliüritus, Tallinna-Tartu matsh 200 võistkonna osavõtul. Võistlused peeti samaaegselt seitsmel Tallinna ja seitsmel Tartu palliväljakul. Mängisid ettevõtete ja asutuste kehakultuuri kollektiivide võistkonnad, üldhariduskoolide esindused, kõrgkoolide teaduskonnad j.t. Ürituse õnnsetumine lubab eeldada, et ka korvpall võib edaspidi kuuluda rahvaspordi hulka, mis senini on hõlmanud peamiselt jooksu- suusa- ja orienteerumisharrastust. Võitjaks tuli Tallinn, võites 68 mängu Tartu 32 vastu.

☆

Maailmameister Tiina Lillaku kümne parema odaviske keskmine on 72.50, milline tulemus annaks maailma edetabelis kolmanda koha. Tema arvates on naiste odaviske maailmarekord teiste aladega võrreldes suhteliselt nõrgem, mistõttu loodab järgneval aastal visata oda 80 meetri kaugusele.

☆

Tänavu püstitati Eestis 16 tipptulemust kergejõustikus; paremaid, H. Puuste oda 94.20 (N. Liidu rekord), R. Sokk teivas 5.32, T. Valgepea kõrgus 2.25, A. Ojastu 400 m 46,5, G. Organov 200 m 20,7. Naised: S. Eichelman maraton 2:49.29 ja E. Kubi ketas 64.44.

Spordimärkmeid

Endised USA olümpiaatleedid, umbes 5000, kellel ei õnnestunud pileteid hankida '84 olümpiale, saavad nüüd pileteid osta nendele aladele, milles nad omalajal võistlesid. '84 mängudel võistlejad saavad kaks priipiletit.

☆

Moskvas toimus Rahvusvahelise Tõsteliidu (IWF) 122 liikmesriigi kongress, kus lubati edaspidi tõstepõrandale tulla ka naisatleetidel. Määrati kindlaks ka veterantõstjate vanusemäärad: 40—44, 45—49, 50—54 ja 55—59 aastates.

☆

1968. a. olümpiaadi 400 m kuldmedalimees Lee Evans, 36 a., kelle maailmarekord 43,86, on püsinud 15 aastat, võitis Houstonis septembris peetud USA masterite esivõistlusel alam-masterite 400 m ajaga 48,51.

☆

Puertoriikos peetud Veteranide Maailmamängudel tehti 40 maailmarekordit, mis oli ainult viie võrra vähem 1981. a. Uus-Meremaal tehtust. Meestele langes 21 ja naistele 19 MR-i. Kõige rohkem MR-eid tehti 70+ vanuseklassis, nimelt 18 ja kõige vähem 40—49 klassis, neli. 400-liikmeline USA võistkond sai 91 kulda, 94 hõbedat ja 63 pronksi. Naistest võitis kõige rohkem kulda — 8, Marilla Salisbury 75+ San Diegost. Kõige „kangem" naiskond oli Lääne-Saksamaalt, kelle neli naist tegid 12 MR-i 55+, 60+, ja 70+ klassides.

☆

Viie-liikmeline Quebec'i raskustõstjate grupp naasis novembri alul ilma medaliteta Moskvast. Neli neist olid kasutanud juhust ja oma kohvritesse toppinud suurel hulgal keelatud tablette (anabolik steroidid 22 515 tükki) ja kapsleid (testosterooni 414 tükki). Need tulid ilmsiks läbiotsimisel Mirabeli lennujaamas. Tõstjad olid 100 tableti eest maksnud venelastele US$1.—, et siis hiljem Kanadas 35-kordse hinna eest ära müüa. Kuna nende rohtude sissetoomine on kriminaaltegu, siis ootab tõstjaid vähemalt $500.— rahatrahv või kuni kolm aastat vangistust.

Kahele Kanada tõstjale, kes suvel olid Pan-Ameerika Mängudel, määrati kaheks aastaks võistluskeeld, sest nad olid tarvitanud steroide.

erk

Väiksemaid REMONTTÖID
majade juures:
elekter, puutööd, torutööd (plumbing), kraanid, klosetid jm.
Helistage — J. MEIUSI 225-3283

RISTSÕNA NR. 1172

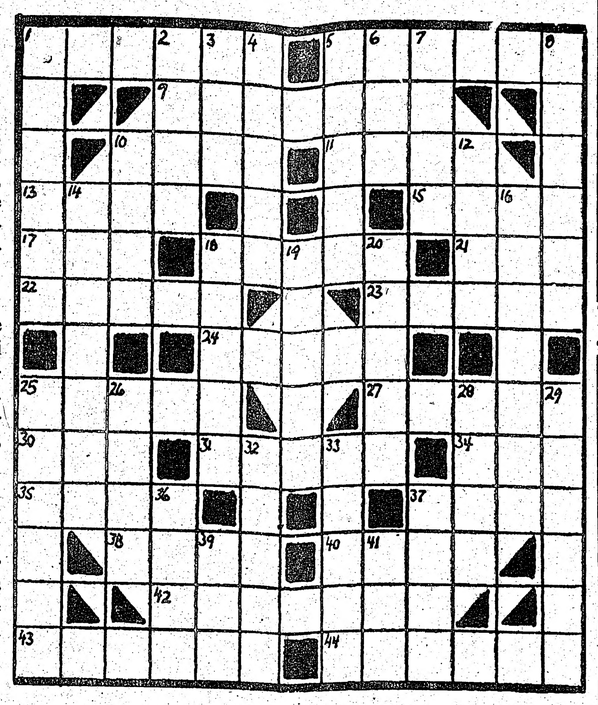

Põikread: 1. Vaimulik laul, 5. Umbrohi, 9. Lähetaja, 10. Eesti laarne mäng, 15. Mitte kallis, 17. Kaunvili, 18. Instinkt, 21. Puhkus, 22. Prantsuse naisenimi, 23. Kerge uni, 24. Tubakatoode, 25. Pühakoha, 27. Asi — saksa keeles, 30. Eostaim, 31. Eeskäru (näiteks suurtükil), 34. Okup. Eesti helilooja, 35. Väljaheide, 37. Taimede kaitsevahend, 38. Paljude suvitajate „elamu", 40. Võhik — saksa keeles, 42. Veespordiala, 43. Teatud haigus, 44. Eesti kultuuritegelane 19. sajandi alguses.

Püstread: 1. Tekstiilitööline, 2. Araabia mehenimi, 4. Hävitav-tuline mass, 5. Lõppenud, 6. Hinnang, 7. Mehenimi, 8. Vanapagan, 10. Suguharu nimetus Shotimaal, 12. Kuju Põhjamaade mütoloogias, 14. Terava tipuga sammas, 16. Korralagedus, valitsusvõimu puudumine, 18. Eesti keeleteadlane ja luuletaja 1843—90. 19. Ebamaine olend, 20. Kala, 25. Välimine kiht, 26. Ühe usundi sümbol, 28. Populaarse joogi rahvapärane nimi (ingl.k.), 29. Graafiline kunstiteos, 32. Nurgamõõteriist, 33. Usund, 36. Naisenimi, 37. Õlid — inglise keeles, 39. Naeratab — rootsi keeles, 41. Piirkond.

RISTSÕNA NR. 1171
LAHENDUS

Põikread: 1. Kahvel, 6. Lõppes, 10. Redis, 11. Rannik, 12. Haigel, 13. Eskimod, 14. Ubin, 16. Orvu, 18. Kelk, 19. Akvaviit, 22. Olla, 24. Villane, 25. Student, 27. Vous, 29. Farmerid, 32. Elus, 35. Adua, 36. Suvi, 37. Kummits, 39. Imelik, 40. Niilus, 41. Verev, 42. Raskus, 43. Rakkes.

Püstread: 1. Kartus, 2. Hunnik, 3. Erie, 5. Leksikon, 5. Ligidal, 7. Õlad. 8. Pagari, 9. Saluut, 12. Hoov, 15. Neelama, 16. Ovidius, 17. Viini, 20. Kasu, 21. Pikad, 23. Levi, 26. Tsentner, 28. Odamees, 29. Fakiir, 30. Rubens, 31. Rauk, 33. Suulik, 34. Kitsas, 37. Kilu, 38. Siva.

Jaan Roosilt maailma tippmark

Ontario Kergejõustiku Liit korraldas 12. nov. York ülikooli siserajal lahtise 5 km kiirkõnni võistluse. Roos tuli üldklassis, ilma mastmast väljapanemata, teiseks ajaga 22.31, olles noorest Boeckist järel ainult 5 sek.

45+ klassis Roos, „Estonia" Masterite Klubist, oli esimene, ühtlasi ületas enda poolt Maailmamängudel San Juanis saavutatud aega 30 sek. võrra. Roosi siseraja aeg on 2 sek. parem välisraja maailmarekordist, mis on B. Ranney, USA, nimel möödunud aastast.

E. Kulmar

EKK Kultuurifondi auhinnaga kroonitud
IVAR IVASK'i poeem
VERANDARAAMAT
Luuletaja kaheksas luuleraamat on pühendatud oma surnud vanemaile „kelle vaimust ja vaimustusest sündisid veranda ja verandaraamatu autor".
Hind $7.00 pluss 50 centi postikulu
Müügil VABA EESTLASE talituses

MÜÜGIL
ARVI TINITSA koostatud
Lennuväe abiteenistuslaste sõjasõitu II maailmasõja lõpupoolel kirjeldav suurteos
Välgumärgi kasvandikud
560 lk pluss 80 lk fotosid ja dokumente
Hind $47.00 pluss $1.50 saatekulu Kanadas
$3.00 teistele maadele
Saadaval Vaba Eestlase talituses

IN MEMORIAM MIHKEL LÜDIG
Valik Mihkel Lüdigu loomingust
Ettekantud 100-aastase sünni mälestamise kontserdil 9. novembril 1980 Torontos
I küljel: AVAMÄNG — FANTAASIA, LINDA LAUL, IGATSUS, BALLAAD.
II küljel: JAANIÖÖ — sümfoonline poeem, PÕLISMETSA JÄRV, KITS ja HUNT, LAPSEPÕLVES, LAEVNIK, ÜKS PISAR VEEREB, KOIT.
Kaastegevad sümfooniaorkester, noortekoor „Lootus", T. E. Meeskoor, T. E. Segakoor, solistid Õnne Laikve, Irene Loosberg ja tshellist Winona Zelenka. Juhataja P. P. Lüdig.
HIND $13.50 pluss saatekulu
Saadaval „VABA EESTLASE" talituses ja Eesti Abistamiskomitee äris, 958 Broadview Ave., Toronto

Müügil VABA EESTLASE talituses:
REHVITUD PURJEDEGA II
Sündmusi ja jutustusi mereelust
Eesti Kaubalaevastiku Juhtkonna Koondise, Torontos väljaandel, 302 lk.
HIND $8.— pluss saatekulu Kanadasse $1.—, mujale $2.—

1944. AASTA

„Vaba Eestlane" avaldab dokumendina järgneva Eestis koostatud ja käestkätte liikuva eestipoolse katse 1944. a. sündmuste kirjeldamiseks.

20.

Kuusalu juures anti Geroki grupi poolt valus hoop kahele 8. Armee eelsalgale. Ühe salga komandör langes, õhtuks võeti sisse ringkaitse. Laskemoona puudusel olid eestlased öösel siiski sunnitud taanduma Pirita jõe joonele. Äge lahing leidis 21. sept. aset Kosel, kuhu kogunes Harjumaa OK pataljon ning Pitka pataljon. Nagu juba eespool mainitud, polnud viimane just eriti kõrge võitlusvõimega ning teel Kosele säilis 600 mehest vaid 40, OK pataljonist jõudis kohale neli meest. Aga need, kes Kosele jõudsid, olid valmis viimase padrunini vastu panema. Positsioonid võeti sisse jõe ja kiriku vahel. Kergerelvade kõrval omas üksus ka 30 tankirusikat. Enne venelaste saabumist jõuti valmis kaevata laskepesad, siis olid aga tankid kohe kohal. Ägedas heitluses purustati tankirusikatega kolm tanki ning peatati ka jalaväegi. Venelaste kaotused ulatusid 40 mehele. Pimeduse saabudes olid laskemoona ammendanud eestlased siiski jälle sunnitud vargsi positsioonidelt lahkuma. Kui mitmes kohas tankikiiluel selliseid lahinguid tuli lüüa, seda ei saagi me vist teada. Kuid igal juhul on selge, et venelaste tee Tallinna polnud mingi paraadimarss.

22. septembri hommikul leidis polk. Võrgu eelsalk linna hõredas kaitses augu ning tungis Tallinna sisse. See lõpetas ka kolm tundi. Nõmmel kestnud lahingu, sest ümberhaaramiskartuses olid eestlased sunnitud taanduma. Üksikuid vastupanukoldeid maha surudes liikusid nõuk. tankid nüüd kiiresti edasi, hõivates kärmesti kogu linna. Vene võimu taastamise märgiks heiskas ltn. Lumiste Pika Hermanni tippu punalipu. (Selle teo eest olevat ta hiljem oma meestelt kuuli saanud.)

Vabariigi valitsus oli linnast lahkunud 21. septembri õhtul. Välismaale õnnestus jõuda siiski vähestel (Klesment, raskelt haige Uluots), enamus langes vangi venelaste kätte. A. Susi ja O. Tief saadeti Siberi sunnitöölaagritesse, kus esimene kohtus A. Solzhenitsõniga, avaldades viimase arengule olulist mõju. Pitka üksuse jäänused siirdusid metsadesse, kus alustati meeleheitlikku metsavendade liikumist.

Tallinna vallutamisega polnud võitlused siiski veel lõppenud. Eestlaste segipaisatud üksuste jäänused asusid Läänemaal lööma veriseid lahinguid, et võimaldada põgenemist võimalikult suurele hulgale tsiviilelanikkonnast. Nii kulus vene tankidel näiteks Tallinnast 30 km kaugusel asuvasse Paldiskisse jõudmiseks kaks pä. a.

23. sept. tõkestati vene ta kidele tee Keila juures. Paar esimest eestlaste positsioonidele ilmunud autot hävitati, siis tungisid vene tankid aga läbi ning vast panu lõpetati. Visam heitlus toimus Harudevahel, kus Pitka grupeeringu jäänused tankirusikatega vene tankikiilule raske hoobi andsid. Kõige suurem lahing toimus aga Virtsut katva Kasari silla juures, kus kpt. Sirvet suutis mitmete üksuste meestest luua nii võrd löögivõimsa rühma, et see terveks ööpäevaks geneda ca 5—7000 mehel. Eestis endas kestis meeleheitlik vastupanu veel pikki aastaid.

KOKKUVÕTE

Iga rahva ajaloos on perioode, mille üle tal on õigus uhke olla. Meie rahva minevik on sünge ja tume, võõramaised kroonikakirjutajad on meieni toonud vähe suuri nimesid ja tegusid möödanikust. Seetõttu ongi meie pilgud pööratud lähemasse minevikku. Kui tahetakse näidata, kui suur võib eesti rahvas olla, siis räägitakse tavaliselt Vabadussõjast, sangarlikest rindele läinud koolipoistest, Irvest ja Kuperjanovist, võitlustest Landeswehriga. Rahva uhkuse ja kindluse säilitamiseks on selliseid perioode väga vaja.

Sama uhkeks momendiks Eesti ajaloos võib aga lugeda 1944. aastat. Peeti ju seda omal ajal Vabadussõja jatkuks. Loomulikult võib väita, et mida ilusat selles ajas siis oli, lõppude-lõpuks saadi ikkagi peksa. Uhkust tasub 1944. a. üle siiski tunda, tasub tunda selle üle, et eesti rahvas võitles tol aastal oma vabaduse eest, et ta ei loovutanud oma kodumaad võitluseta vaenlasele, et ta näitas, kuidas peab kodumaad armastama ja kuidas tema eest võitlema. Seda polegi nii vähe kui esialgu tundub.

1944. a. tõestab, et Eesti iseseisvust ei antud käest niisama, et see oli asi, mille eest inimesed olid valmis „kas võitma või surema". Rahvas, kes oma vabaduse eest ei võitle, pole seda väärt. Meie rahvas ON oma vabaduse eest võidelnud . . . Seda arvestati ka 1983. a. 14. jaanuaril Euroopa Parlamendis vastuvõetud deklaratsioonis, kus nõutakse Baltimaade vabastamist Nõukogude ikkest. Otsuse ühe alusena toodi esile kohalike rahvaste relvastatud võitlus Venemaa vastu II Maailmasõja ajal ja pärast seda.

1944. a. tegi võimalikuks sellise nähtuse nagu eesti emigratsioon. Eesti sõduri meeleheitlik vastupanu võimaldas kümnetele tuhandetele inimestele, keda nõukogudemaal oleks oodanud kindel häving, pääsemise. Nii säilisid nad oma rahvale ja tema kultuurile. Emigratsioon on teinud Eesti nime tuntuks üle kogu maailma, silmapaistvate kultuuri- ja teadusetegelaste looming on äratanud austust Eesti ja tema kultuuri vastu. Eesti poliitikud on püüdnud juhtida Eesti okupeerimisele kogu maailma tähelepanu. Suurelt osalt on see nende teene, et lääneriigid jatkavad Eesti Vabariigi tunnustamist ainsa Eesti riigina. Emigratsioonis on loodud kultuurisaavutusi, mis kuuluvad kahtlematult eesti rahvuskultuuri tippude hulka, nende tähtsust Eestile on isegi praegu raske hinnata. Kuigi kõigi emigrantide tegevust ei saa alati heaks kiita, on nad andnud meile kindla teadmise, et kuskil eksisteerivad veel Eesti Vabariigi saatkonnad, et kuskil antakse välja eestikeelseid raamatuid, kus tõepäraselt kirjeldatakse eesti rahva saatust, et kuskil luuakse teoseid, mis on eestlusele kestva väärtusega. See teadmine annab paljudele julgust.

(Järgneb)

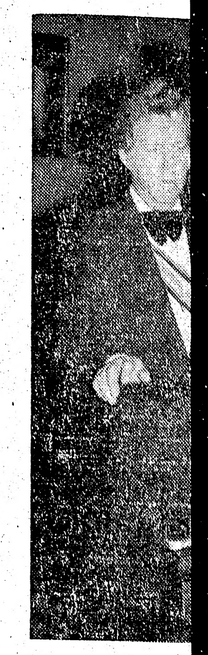

Ülemaailmse talia vilkogu Sven Hanson ruslepinglaste pidamas.

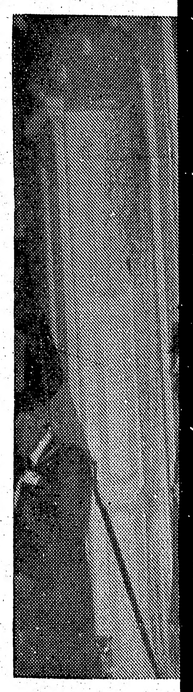

Uued värvika Kivi, esimees

Üheks osaks k

Korp! Rotalia 70-aastane

Ülemaailmse korp! Rotalia vilkogu esimees Sven Hanson VSO sõpruslepinglastele kõnet pidamas.

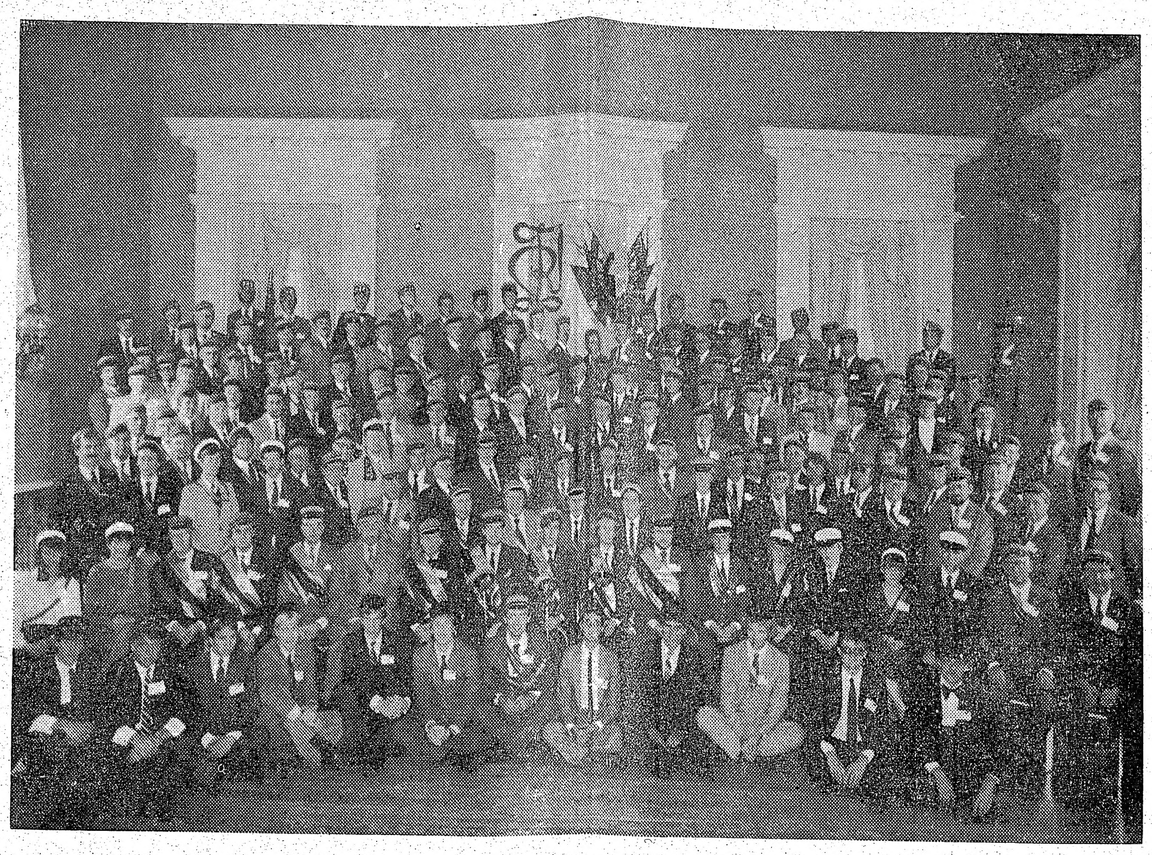

9.–13. novembril toimusid Torontos korporatsioon Rotalia 70. aastapäeva pidustused. Pildil juubelikommerssist osavõtjad St. Lawrence Hall'is.

Dr. Heino Ainso aktusekõnet pidamas, milles käsitles Eesti tulevikku.

Uued värvikandjad Torontos koos esimehega. Vasakult Ralf Leis, Robert Kivi, esimees Mehis Vahtra, Indrek Kanne, Ivar Luksep, Erik Luksep ja Martin Vahtra.

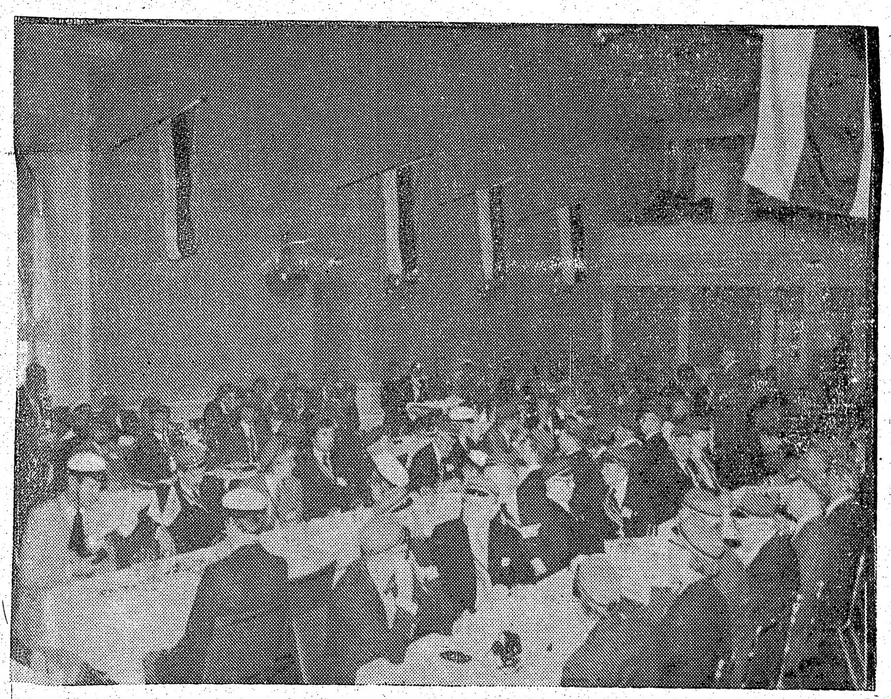

Vaade osale korporatsioon Rotalia kommerssist osavõtjaile.

Üheks osaks korp! Rotalia pidustusist oli pidulik aktus ja jumalateenistus Vana Andrese kirikus.

Korp! Rotalia rebased Kanadast ja Ühendriikidest.

Kõik fotod sellel leheküljel Ilme Lillevars

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Neljapäeval, 1. detsembril 1983 — Thursday, December 1, 1983

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Trés Chic Boutique
TORONTO

Euroopa kasukate modellid
Kodumaine kvaliteet ja stiilid
Teie mõõtude järgi valmistatud karusnahk- ja varrastel kootud esemed — originaalsed
Meie oma moelooja modellid
Müüme ka daamide kleite ja kostüüme — viimased moed
Puhastamine — Ümbertegemine — Külmutusruumis hoidmine
Tasuta kindlustus 1 aastaks, kui ostate kasuka või jaki meilt

Saadaval Soomest imporditud Pentik „SUEDE" mantleid, seelikuid ja jakke.

Lühiajaline kasukate VÄLJAMÜÜK kuni 30% hinnaalandust

70 Yorkville Avenue — 926-0717

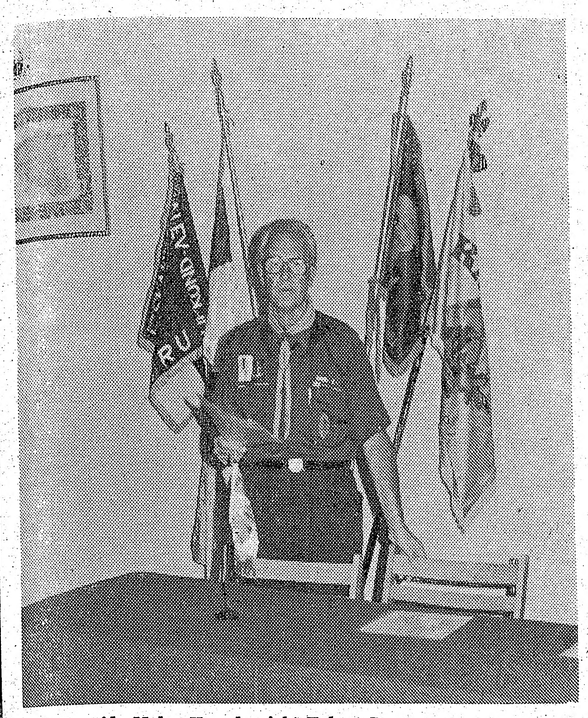

Eesti Skautide Malev Kanadas juht Egbert Runge.

Kanada skautide aastakoosolek

Otsustati tüdrukuid võtta vendurite ja vanemskautide ridadesse

Kanada Skautide Rahvuslik Nõukogu (Boy Scouts of Canada National Council) aastakoosolek toimus Ottawas, 17., 18. ja 19. nov., millest võttis osa ka ESMK juht skm Egbert Runge.

Teatavasti sõlmiti sel sügisel, 8. sept. Eesti Skautide Malev Kanadas ja Kanada skautide peakorteri vahel leping, mille põhjal eesti skautidel Kanadas on õigus oma nimele „Eesti Skaudid Kanadas" (Estonian Scouts in Canada), õigus oma (eesti) vormile, millist praegu ei kasutata ja õigus nimetada ühte auliiget Kanada Skautide Rahvuslikku Nõukokku.

ESMK staap valis selleks liikmeks sel aastal maleva juhi skm Egbert Runge.

Kanada Skautide Rahvuslik Nõukogu on kogu, kes oma juhatuse kaudu juhib skautlikku organisatsiooni Kanadas. Nõukogul on 51 liiget ja 255 auliiget; juhatus koosneb 11 isikust ja praeguseks presidendiks on Roy B. Brooks Albertast.

Auliikmeskonna (Honorary Members, kelledel on muuhulgas ka valimisõigus), moodustab prominentne osa inimesi Kanada ühiskonnast.

Sinna kuulub enamus provintside peaministreid, parlamendiliikmeid, kõrgemaid sõjaväelasi, senaatoreid, kohtumikke, kõrgemaid kirikute juhte ja teisi.

Liikmete arv vastab suhteliselt provintside elanike arvule: näiteks Ontariost on 75, P.E.I. 3 ja Eesti Skautide Malevast 1 auliige.

Eesti skautidel on au olla esimene etniline skautgrupp, kelle esindajal oli võimalik osa võtta auliikmena Kanada Skautide „parlamendi" peakoosolekust. Eesti skautide nimi oli nii mõnelegi tuttav, tänu meie poiste ja juhtide esinemistele jamboreedel ning tundub, et võime osa võtta järgmisest Kanada jamboreest piiramata poiste arvuga.

Peakoosoleku üks tähtsamaist otsuseist oli tütarlaste liikmeksvõtmine vendurite ja vanemskautide rühmadesse.

Paljudele see otsus ei meeldinud, võeti aga siiski vastu eesmärgiga hoida vanemaid poisse skautliku liikumise juures.

Eesti skautide töö on tihedalt seotud gaidide tööga, sest meie noorte suuremad üritused on toimunud juba aastaid koos ja andnud väga häid tagajärgi, nagu suurlaagrid, jüripäev, orienteerumismängud, spordipäevad, linnamäng, noorte jumalateenistused, talipäevad ja teised.

Eesti ühiskond, vanemad ja nagu kogemused näitavad, poisid ise ei ole praegu huvitatud ühiseid rühmitusi looma.

Meie eesti gaidmalev on tugev ja tütarlaste juurdekasv nor-maalne, meie organisatsioonide elu Kotkajärvel on sisse seatud kahele organisatsioonile,

seepärast töötab Eesti Skautide Malev Kanadas seni hästisobinud süsteemi põhjal edasi.

skm Egbert Runge

Boliivias oodatakse mässukatset

LA PAZ — Boliivia sõjaväelased, keda toetavad mõned vasakpoolsed poliitilised parteid, plaanitsevat ülestõusu praeguse valitud parlamendi kukutamiseks, kes on valitsenud 13 kuud. Mäss võivat ühe välisvaatleja arvates alata juba 15. detsembril, kui sõjaväelasi ülendatakse ja uutele kohtadele määratakse. Mässuplaani sellele ajale määramine olevat tingitud asjaolust, et president Hernan Siles Zuazo läheb just siis Argentiinasse sealse presidendi ametisse õnnistamise tseremooniale.

PLO eriharude võitlus lõpetatakse

BEIRUT — Süüria ja Saudi Araabia on nõustunud plaaniga, kus nähakse kahe PLO haru vaheliste võitluste lõpetamist Tripolis. PLO juhi Y. Arafati vastased kes veelgi ähvardavad Tripoli põhjaosas oleva sadamalinna vallutamist jõuga, võivat uue plaaniga kaasa minna, mis annab Arafatile ja ta meestele kaks nädalat aega lahkumiseks. Üheks kokkuleppe tingimuseks on mõlemate võitlevate poolte väljatõmbamine Tripolist.

Uus venelaste leiutis

N. Liidul on oskus vihma ära hoida paraadide ajal, mistõttu kanada jalgpallimängude korraldajad arvavad, et lihtsam on tuua venelased Torontosse pilvi ära ajama, kui ehitada katusega staadion. Nõukogude Liit on hiljuti ajalehtedes kirjutanud, et venelased teavad palju rohkem ilmastiku kujundamisest, kui teised rahvad ja neil olevat ka fakte selle tõendamiseks.

Kommunistid kaotavad pooleholdu

Viimase opiniooniuurimuse järgi väheneb Soomes poolehoid kommunistidele ja rahvademokraatidele. Need kaks, kuuludes ametlikult samasse parteisse, on omavahel tülis. Ajakirjandusse on jõudnud sõnumid sellest, kuidas kommunistid saavad toetust N. Liidust.

Praegused positsioonid on opiniooniuurimuse järgi järgmised: sotsiaaldemokraadid 26,9%, rahvademokraadid 13%, koonduserakond ja liberaalid 17,4%, kristlik liit 2,5%, rootsi rahvaerakond 4,6% ja Vennamo maaerakond 10,5%.

Kodanlastele lubatud häälte arv on 60,1% koguarvust.

EPL/JM

Päevavalguse säästmise ajaga alustatakse varemalt?

TORONTO — Toronto soovib päevavalguse säästmise aega alustada tuleval aastal juba märtsi alul, umbes kaks kuud varem kui seni, kuna sellega säästetakse energiat ja enamuses inimesed soovivad seda. Linnavalitsus soovitas, et linnanõukogu küsiks Ontario provintsivalitsuselt luba, et omavalitsused võiksid sellekohase muudatuse välja kuulutada.

315-st omavalitsusest Lõuna-Ontarios, kes vastasid sellekohasele küsimusele, olid 242 nõus varasema algusega. Hamilton oli ainus suurem linn, kus oldi uuenduste vastu.

Suures valikus sobivaid jõulukinke

THE SCANDINAVIAN SHOPPE
235 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2
Tel. 469-3886
Omanikud eestlased

CHRISTMAS
Mati Riivald

LAULUD — I pool: Hulkuri jõululaul, Neil karjastel väljal, Helisege, jõulukellad, Üks roosike on tõusnud, Et tulge, oh lapsed, Jõululaps, Püha öö.

II pool: O, Holy Night, O, Little Town of Betlehem, It Came Upon a Midnight Clear, Do You See What I See, What Child Is This?

Klaveri, oreli ja orkestri saatel.

Saadaval Toronto Eesti Majas ABISTAMISKOMITEE ÄRIS

PALJUD ESEMED VÄLJAMÜÜGIL

Riiulid, magamistoa-, elutoamööblid, lambid jm.
Suletekid ja tekkide katted jm.

Avatud: esmasp., teisip., neljap., reedel 9—9, kolmap., laup. 9—5

Astuge sisse ja vaadake ringi!

Nolte
SWEDISH FURNITURE HOUSE
475-6016

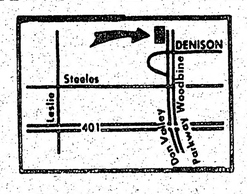

7500 Woodbine Ave., (½ milli põhjapool Steeles'i)

Ostke jõuluks kuulsat
skandinaavia jõulujooki
JULGLÖGG
Saadaval delikatessärides või helistage meile tel. 678-0345
SCANDINAVIAN BEVERAGES
2425 Lucknow Dr. Unit 4,
Mississauga, Ontario L5S 1H1

UDUSULGTEKID!
AINULT $89*
(mitte täpselt selline kui pildil)

* Udusule ja sule segu
* 100% puuvillane esmaklassiline katteriie.
* pikki ja põiki sulud sulgede liikumise tõkestamiseks.

SINGLE	$89
TWIN	$99
DOUBLE	$129
QUEEN	$145
KING	$175

Ideaalne kink!
UUDIS! Tuleme proovidega teie koju

4544 Dufferin St. (lõunapool Finchi) **665-8855**
2311 Bloor St. W. (Windermere) **763-7326**

THE FINNISH PLACE
5463 Yonge St. Willowdale — Finchi lähedal
Telefon 222-7575

JÕULUD ON LÄHEDAL! Kui lähete tegema jõuluoste, siis külastage esimeseks meid.
Meil on kvaliteetsed kaubad. ☆ MADE IN FINLAND ☆
Klaaskaubad, ehted, küünlad, küünlajalad, laudlinad, servietid, heliplaadid, jõuludekoratsioonid, NOKIA talvesaapad ja kummisaapad, meestele, naistele ja lastele.

IGASUGUSEID DELIKATESSE JA PAGARISAADUSI
Tellimised jõulusingile, -vorstile ja muule anda varakult

Avatud alates 1. dets. iga päev 9–9, laup. 9–5, jõululaup. 8–2.